

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvzemši ponedeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem čeku uradu št. 13.633.

Priznanje Rusije.

Ko so sporočili jugoslovanski listi svojim bralcem vest, da je delavska vlada Velike Britanije priznala sovjetsko Rusijo, tedaj so skoraj vsi jugoslovanski listi dodali temu sporočilu stereotipno vprašanje: »Kaj pa Jugoslavija?«

In še splošnejše se je oglašilo to vprašanje, ko je prišla vest, da je celo fašistovska Italija, ona Italija, ki je v ognju in krvi udušila pri sebi komunistično gibanje, da je celo ta Italija ne samo priznala komunistično Rusijo, temveč celo kot prva od zahodnih veselih obnovila z njo diplomatske stike. Vprašanje: »Kaj pa Jugoslavija, ni bilo tedaj samo stereotipno, temveč je bilo že obtožba.

Kljub temu pa ta obtožba ni slonela na nobenih konkretnih dejstvih, temveč njen edini temelj je bila splošna želja, da že čim prej obnovimo stike s slovensko Rusijo in da oprti na njo vendar že enkrat zagotovimo svojo bodočnost in se zavarujemo pred spletakami naših velikih in malih sosedov.

Tako močna je bila in je v nas ta želja, da zaradi nje pozabljamo na vsa dejstva in da nočemo celo o najbolj očitnejših ničesar slišati.

Zato se nikdar nismo vprašali, kaj moremo mi Rusiji nuditi zato, da bo ona vodila svojo politiko v našem zmišlju, v skladu z našimi željami. Da bi politično mogli pomagati Rusiji, je tako dolgo, dokler nismo sami trdno konsolidirani, popolnoma izključeno. Da bi mogli gospodarsko priskočiti na pomoč, nato ni misliti. Rusija rabi industrijske izdelke, ki jih mi sami nimamo, Rusija ima odveč sirovin in poljedelskih produktov, kakor mi. Uspešna zamenjava med nami in Rusijo je torej izključena. Ali naj morda pomagamo Rusiji kulturno mi, ki niti svoje slovenske knjige ne moremo dvigniti?

To so konkretna dejstva, ki jih mora imeti pred očmi vsak ruski državnik. Samo absolutisti si morejo dovoliti, da osebnim ekstravagancam podreduje ljudske interese. Črnogorska stranka je mogla obstojati na absolutističnem carskem dvoru, v republiki, tudi absolutistični, je absurd.

Da omenimo še drugo važno dejstvo. Danes sploh ni govora o tem, da bi priznali slovensko Rusijo, temveč danes gre debata le o priznanju sovjetske, to je komunistične Rusije. Radi priznamo, da postaja tudi v komunistični Rusiji slovanska zavest vedno močnejša in prav mogoče je, da bo sovjetski Rusiji sledila slovanska Rusija. Tedaj pa nastane sledeče vprašanje: Ali ne bo slovanska Rusija ravno tako razveljavila vse obveze sovjetske Rusije, kakor je razveljavila sovjetska one carske Rusije. Exempla trahunt. V tem slučaju pa bi bilo predčasno priznanje ne pridobitev, temveč velikanjska napaka. Ne za one, ki morejo kaj nuditi, temveč le za one, ki žele samo pridobiti, kar velja za nas.

Da nam bo vse to še jasnejše, je treba, da se vmislimo v pred in medvojno Rusijo. Priprosti ruski narod je istovetil slavjanstvo s pravoslavljem, zato je bil bulgarofil in srbofil in zato o nas Slovincih in Hrvatih niti vedel ni, da obstojimo. Inteligenca pa je bila razdeljena v glavnem v dva tabora: v slavjanofile, ki so bili v veliki meri žal reakcionarji, in v socialiste ter revolucionarje, ki so pripadali večinoma skupini poražencev, onih ki so želeli poraz Rusije v svetovni vojni, ker jim je bila socialistična, oziroma revolucionarna misel nad vse. Danes so v Rusiji uplivni edino ti poslednji in že samo to dejstvo mora temeljito ohladiti naše naivne želje.

Kljub vsemu temu pa pravimo tudi mi, da je treba čim prej obnoviti stike med Jugoslavijo in Rusijo. Predpogoj temu pa je, da si izberemo pravo pot.

Najprej treba, do do dobra spoznanja Rusijo in njene potrebe, takoj za tem, oziroma paralelno s tem pa moramo utrditi sebe tako, da bomo sploh mogli Rusiji nekaj nuditi. Delo za konsolidacijo Jugoslavije je prvi korak k priznavanju Rusije, ker samo konsolidirane države igrajo vlogo v mednarodni politiki. Mogli bi reči z ozirom na naše želje tudi sledeče. Kolikor bo

Proračunska razprava.

Beograd, 12. februarja. (Z) Današnja seja narodne skupščine se je začela ob 9.40. Minister za pravosodje je zahteval, da se izroče sodišču radikalni poslanci Simonović, Pantović in Popović, vsi zaradi prestopkov proti tiskovnemu zakonu. Ker niso bili navzoči interpellanti, je skupščina prešla na dnevni red: nadaljevanje generalne debate o proračunu. Prvi je govoril zemljoradnik Stanko Miletić, ki je grajal delo ministrstva za notranje zadeve in napovedal, da bo v tej stvari predložil posebno interpelacijo. Nato se je bavil z razmerami v Bosni in Hercegovini. Napadal je katoliške duhovnike, ker pobirajo od kmetov previsoke pristojbine za verske obrede. Katoliški duhovniki jemljejo tudi takozvani ženinovski kuluk, t. j. ženini in nevesta sta dolžna, da šest dni pred svojo poroko delata izključno za duhovnika. Poslanec se je dotaknil tudi raznih afer in rekel, da bi bilvi minister za pošto Zarko Miladinović ne smel biti upokojen kot minister. Končno je izjavil, da bo glasoval proti proračunu. Za njim je govoril klerikalec Stanovnik brez posebnega zanimanja zborni-

ce. Proračuna se sploh ni dotaknil, ampak je le govoril strankarsko. Pri tej priliki je napadel tudi nekatere slovenske uradnike, češ da ne postopajo po zakonu in da ne delajo pošteno. Za vsa svoja izvajanja pa ni imel dokazov in zato je tudi ostal njegov govor brez vsakega učinka. Za Stanovnikom je govoril bosanski radikalni poslanec Grgurević in napadal one, ki so zastrupljeni z mržnjo proti državi. Njegov govor so neprestano prekinjali mušmanji. Govornik je opisoval, kako je Bosna preživljala težke dneve v suženstvu pod Turki ter pod Avstrijo in Madžari. Grajal je nacionaliziranje posestev v Bosni in rekel, da so pri nacionalizaciji pridobili največ oni, ki so za časa Avstrije bili pronasirani kot sovražniki naroda. Koncesije, ki jih daje država, so po največ v rokah prejšnjih razbojnikov. Izreka globoko livaležnost ministru za agrarno reformo, za prosveto in za poljedelstvo. H koncu izjavlja, da bo glasoval za proračun, ker zaupa vladi. Seja je bila zato končana in naslednja napovedana za jutri ob 9. dopoldne.

Seja ministrskega sveta.

Invalidski zakon. — Dohodki iz indirektnih davkov. — Nove volitve.

Beograd, 12. februarja. (ML) Med sejo narodne skupščine je imel ministrski svet sejo, na kateri je minister Marko Tričković poročal o položaju. Odbor ministrov za izdelavo invalidskega zakona je podal poročilo o svojem poslu. Vlada je sprejela invalidski zakon v glavnem, neresen je ostal le njegov finančni del. Finančnemu ministru se je prepustilo, da se sporazume z ministrom za socialno politiko o finančnem efektu načrta tega zakona. — Nadalje se je na seji razpravljalo o davkih in nakladah. Finančni minister dr. Stojadinović je poročal o stanju državnih blagin. Zakonski načrt o indirektnih davkih je že izdelan v finančnem ministrstvu. Po njem se bo odslej pobiral davek od pridobivanja in od skupnega dohodka in ne od imovine, kakor je to prej zahteval dr. Kumanud. Vsekakor pa pride ta načrt pred narodno skupščino šele na eni pri-

hodnjih sej. Vzrok za to tiči v tem, da je doseženo ravnotežje v proračunu. Tudi brez tega zakona, ker so povišane naklade in takse. Indirektni davki so dali sami državi novih 600 milijonov dinarjev, vsled česar vlada noče naložiti protivalstvu novih bremen.

Na vrsto je prišel razgovor o zunanji in notranji politiki. Zunanji položaj je dovoljen, notranji pa po mnenju vlade tudi ni slab. Vlada zasleduje z vso pazljivostjo razvoj dogodkov v Bolgarski in Grški in bo po njih zavzela svoje stališče. Od strani opozicijskega bloka ne preti vlad nobena nevarnost. Kabinet je pripravljen na vse eventualnosti in se bo branil z dnevnim redom in z ustavo. Vlada želi, da pride državni proračun in ratifikacija sporazuma z Italijo pod streho, nakar bo obrnila nove volitve. Nove volitve morajo priti ali sedaj ali pa v jeseni, to je vseeno. To uvideva tudi vlada.

Boj za republiko in monarhijo na Grškem.

Venizelos izvede državni puč z a monarhistično obliko države?

Atene, 12. februarja. (Z) V načrtu resolucije, ki jo je vlada predložila narodni skupščini, je rečeno: Dinastija se je pokazala nevedno domovine, ker je svoje lastne interese postavila nad idejo grške države. Iz institucije kraljevstva je napravila toriške narodne razdvojenosti in meščanske vojne. Na ta način je dinastija zakrivila ogromno in nepopravljivo narodno nesrečo. Njen povratek bi mogel vnovič povzročiti nevarnost za existenco države. Samo republikanski režim je lahko krog osnove za moralni prepoved in blagostanje grškega naroda. Navzlic utemeljenim zahtevam po republikanski državni obliki pa bi sprememba režima mogla dovesti do zmešnjav, če bi se izvršila naenkrat. Zato je priporočljiv plebiscit, pri katerem naj se narod brez vsakih uplivov odloči za obliko vladavine. Podrobnosti o izvedbi plebiscita in jamstva za svoboden referendum se bi naknadno obravnavala. To deklaracija je novi ministrski predsednik Kafandaris razložil v daljšem govoru. Republikanski govorniki so v nasprotju z resolucijo Kafandaris naglašali, da je plebiscit nepotreben in da se naj takoj uvede republikanski način vladavine.

Beograd, 12. februarja. (Z) Po poročilih iz Aten se razširjajo vesti, da

je Venizelos sklenil za vsako ceno vrniti Grški monarhijo. Te dni je imel nekaj sestankov z voditeljem monarhistov Zaimisom. Venizelos se je razgovarjal tudi z raznimi višjimi častniki, ki so pristajali monarhije. Na Venizelosovo stran je stopil tudi ugledni član republikanske organizacije Rusos. Na podlagi teh vesti zagotavljajo v poslanskih krogih, da bodo Venizelosovi prijatelji z monarhisti izvršili državni udar. V republikanskih krogih vlada zmešnjava. V Kafandarisovi vladi so različni misli o tem, ali naj gredo z Venizelosom ali z republikanskimi voditelji. Trdi se tudi, da voditelji republikanskega pokreta vedo za to Venizelosovo namero in da se pripravljajo na oboje: odpor proti monarhističnim tendencam.

MARKOVIĆEVA AFERA.

Beograd, 12. februarja. (Z) Danes dopoldne se je v sobi finančnega odbora vršila konferenca petorice radikalnih poslancev in ministrov. Po sklepu konference je dr. Laza Marković izročil predsedstvu skupščine dopis, v katerem naznanja, da je prejel od predsedstva akt o obtožbi, na katerega bo dal usten odgovor v skupščini, kadar pride stvar tam na dnevni red.

sigurno, bo slovansko apostolstvo v Rusiji obupno težko. Kako pa se pripravljamo za to nalogo?

Ni dosti pripomniti: kaj pa Jugoslavija, temveč treba je delati, mnogo delati, mnogo verovati, mnogo žrtvovati in tedaj bo iz stereotipnega vprašanja nastalo pozitivno priznanje.

V delu in žrtvi je namreč za nas bistvo ruskega vprašanja!

Odgodena ratifikacija reškega sporazuma.

Zunanji minister dr. Ninčić je še vedno bolan.

Beograd, 12. februarja. (ML) Predsednik narodne skupščine Jovanović je naznanil, da pride na dnevni red jutrišnje seje zbornice kot prva točka razprava o ratifikaciji konvencij z Italijo in večina in opozicija se je pripravljala danes nanjo. Nocoj pa je nenadoma poslal zunanji minister dr. Ninčić predsedu Jovanoviću dopis, v katerem mu sporoča, da se iz zdravstvenih razlogov še ne more udeležiti jutri seje narodne skupščine in podati svojega ekspozija o sporazumu z Italijo. Zaradi tega bo pač morala odpasti ta točka z dnevnega reda jutrišnje seje zbornice in se bo o sporazumu razpravljalo šele kasneje, ko bo mogel dr. Ninčić priti v parlament. Tudi ni verjetno, da bo dr. Ninčić zastopal v narodni skupščini v tej zadevi njegov namestnik, pravosodni minister dr. Perić, ker je stvar preveč delikatna in mora vsekakor biti zunanji minister sam navzoč v narodni skupščini, ko se bo govorilo o tako važni stvari, kot je ratifikacija konvencij z Italijo, za katero vlada v vseh krogih, posebno pa med opozicijo izredno živahno zanimanje. Na stvari je interesiran tudi ves diplomatski zbor in posebno italijanska delegacija za sklepanje trgovske pogodbe z našo državo, ki noče začeti prej svojega posla, dokler ne bo sporazum ratificiran, posebno pa, ker je dr. Ninčić izjavil, da hoče sam predsedovati otvoritveni seji italijanske in jugoslovanske delegacije.

Nocoj ob 8. sta bila povabljena v zunanje ministrstvo italijanski odpravnik poslov Summonte in general Bodrero, kjer so jima naznanili vsebino pisma dr. Ninčića zborničnemu predsedniku Jovanoviću in dejstvo, da se je vsled njegove obolevnosti odgodila ratifikacija konvencij.

Beograd, 12. febr. (ML) Vodja džemijeta Ferad beg Ali Draga je izjavil Vašemu dopisniku glede vesti o novem sporu med radikali in Turki, da ostane njegova stranka vedno z vlado. Razmerje je najpristronejšje, ker jim gre do radikali vedno na roko. Džemijet bo glasoval pri razpravi o ratifikaciji konvencij z Italijo z vlado.

Beograd, 12. febr. (ML) Zaradi raznih govorov in vesti o napetosti med radikali in Nemci se je obrnil Vaš dopisnik do merodajne osebe iz nemškega kluba za informacije in je izvedel, da ne veže Nemcev z radikali nikak pakt ali dogovor in da tudi ni med njimi napetosti. Po majhnih, a že popravljenih pogreških so se Nemci obvezali, da se ne udeležujejo kot narodna manjšina sporov med Srbi, Hrvati in Slovenci zaradi sporazuma z Italijo, ker gre za popolnoma narodno stvar. Nemci pridejo pač v parlament, ko pride ratifikacija sporazuma na dnevni red, ne bodo se pa udeležili debate in se bodo pred glasovanjem odstranili iz dvorane.

Alarmantne vesti iz Bolgarije.

Beograd, 12. februarja. (Z) Današnji listi prinašajo alarmantne vesti iz Bolgarije: Po neki vesti je vlada prepovedala vse telefonske razgovore med posameznimi okrožji. Sofijski trgovci so zaprli svoje trgovine. Straže na ulicah so pomnožene. Čim dalje bolj se množe glasovi o ustaji. Po drugi vesti je ukaz o mobilizaciji že podpisan. Včeraj ob 8. uri dopoldne je prišel v Sofijo Todor Aleksandrov. Ko je odhajal, so mu dijaki na kolodvoru priredili ovacije. Pokret opozicije se čim dalje bolj širi. Kakor izgleda, vlada proti vsemu temu nima moči.

Francoski parlament.

Pariz, 12. februarja. (Wolff) Na današnji dopoldanski seji je zbornica vzela v razpravo tretji člen vladne predloge, ki se tiče uvedbe 20 odstotne davčne doklade. Zbornica je odklonila različne dodatne predloge komunistov, ki so v glavnem zahtevali razlastitev poslopij, ki so bila zgrajena iz vojnih dobičkov, revizijo likvidacije amerikalskih materialnih skladišč in zaplenbo dobičkov, ki so jih napravili posestniki premogovnikov z dviganjem cen premoga po zasedbi Poruhja. Razprava se je popoldne nadaljevala. V začetku popoldanske razprave se je zbornica bavila z resolucijo poslanca Baroula. Resolucija se nanaša na delovanje komisije za vojne dobičke in za vojne spekulante. Zbornica je končno sklenila, naj komisija v osvobojenem ozemlju izvede preiskavo.

OPOZICIJSKI BLOK.

Beograd, 12. februarja. (Z) »Beogradske Novosti« poročajo iz Zagreba: Kar je bilo prve dni po povratku dr. Mačka in dr. Krnjevića še skrito, se danes že odkriva, t. j. da ne more biti niti govora o kakem sporazumu med radičevci in demokrati. Ves opozicijski blok je torej samo neka fikcija. Davidović se je v zadnjem trenutku izjavil tudi v načelu za revizijo ustave. Kakor se trdi, pa to ni dovolj razloga za radičevce, da bi šli v formacijo opozicijskega bloka, ki ima namen rušiti vlado. Neki ugleden demokrat je izjavil zagrebškemu dopisniku »Beogradske Novosti«, da je vse to, kar delajo danes radičevci, samo njihova taktika varanja in izkoriščanja položaja, ker njihova politika obstoji v tem, da se prej ali slej sporazumejo z radikali.

Reška razmejitev.

Sušak, 12. februarja. (Z) Sem so dospeli skoro vsi naši delegati za razmejitve z Reko in za ureditev gospodarskih odnosov na Reki. V Opatijo pa so dosepli italijanski delegati, in sicer: Quartieri, grof Casatti, general Barbarich, prof. Depoli, izvedenec za železnice inženir Passadori, carinski izvedenec De Luca, pristaniški ekspert Palitti in tajnik delegacije Palmieri. Davi se je sestal general Milič s Quartierjem in z nekaterimi drugimi delegati. Sestanek se je vršil v sanatoriju na Sušaku.

VERIFIKACIJA RADIČEVSKIH MANDATOV.

Beograd, 12. februarja. (Z) Glede na časopisne vesti, da je predsednik skupščine Ljuba Jovanović obljubil odposlancem HRSS dr. Mačku in dr. Krnjeviću, da bodo radičevski mandati, če pridejo ti poslanci v Beograd, verificirani v 24 urah, je Ljuba Jovanović prosil, naj se objavi naslednje: Dr. Mačku in dr. Krnjeviću sem rekel, da mi je ljubo, če nameravajo poslanci HRSS priti v Beograd. Kar se tiče verifikacije mandatov, sem rekel, da je to stvar skupščine in odbora. Kot predsednik skupščine pa se bom potrudil, poskrbeti, da se delo z verifikacijo mandatov izvrši brez zadržka. O kakih 24 urah sploh ni bilo govora, ker to ne spada v mojo kompetenco.

NASTOP ITALIJANSKEGA VELEPOSLANIKA V MOSKVI.

Rim, 12. februarja. (K) Sovjetska vlada je izdala agremnt k imenovanju grofa Manzonia za italijanskega veleposlanika v Moskvi. Grof Manzoni odpotuje nocoj na svoje novo mesto v Moskvo.

Današnje prireditve:

V Ljubljani:

Drama: »Othello«, Red B.
Opera: »Aida«, Red E.
Kino Matica: »Cezar Borgia« (Otroci papeža) zgodovinski roman s predigro in šest dejanj.
Kino Ideal: »Dete milijonov«. — Gladys Walton.
Kino Ljublj. dvor.: »Oni, ki umro — kadar ljubijo«. — ali »Na žarčnem pesku«. — moderna ljubavna pustolovna drama.

V Mariboru:

Narodno gledališče: Zaprt.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:

Tekoči teden: Lekarna Prochazka in Jurčičev trg, Ustara na Sv. Petra gori in Jošt v Sp. Šteti.

Int. S. Rentabiliteta študiranja.

V naši državi danes brez protekcije ni primerno plačanega mesta za domačo inteligenco. Vse to radi naraščajočega števila na srednjih in visokih šolah fabrikiranega uradništva, radi nezobrazbe velikega dela našega prebivalstva in pa zato, ker je pri nas uslužbenih zelo veliko število nadomestljivih tucev.

Radi tega se naša inteligenca seli v inozemstvo. Tekom zadnjega leta so odšli — samo kolikor je meni znano — v Rusijo trije inženjerji in v Juž. Ameriko eden. V Češkoslovaški je uslužbenca cela kopica jugoslovanskih inženjerjev, bančnih uradnikov, organizatorjev itd. Tudi sedanjí naši tehnikí v Pragi si večinoma ne žele mesta v domovini.

Velika večina naših državljanih bi raje ostala doma, kakor pa tvorila več ali manj nadležno skupino tujcev v inozemstvu; toda samo za eksploatacijski objekt v domovini pa noče služiti nihče.

Vedeti pa moramo, da raste tudi v drugih državah z veliko bržino število inteligence, vsled česar nam ne bo moč njen trajen eksport. To trditve potrjuje mnogo dejstev. Tako je n. pr. naraščalo število visokošolcev v severoameriških Zedinjenih državah v enem desetletju od 180.000 na 400.000. Geslo »Amerika Amerikancem« se bo vživelo in naša inteligenca ne bo našla več mesta niti v Južni Ameriki. V Češkoslovaški pride na 100 prebivalcev en inženjer, radi česar je razumljivo, da so tam zaposleni inženjerji v vseh gospodarskih panogah, tudi v takih, s katerimi niso imeli niti teoretično nikdar posla. Stroga inženrska organizacija vzdržuje tamkaj razmeroma visoke plače strokovnega dela z diktiranjem minimalnih mesečnih prejemkov. V Sloveniji pa pride na 2000 prebivalcev po en inženjer.

Vsled grozeče trajne brezposelnosti inteligence v naši državi je postalo pereče vprašanje rentabilitete študiranja. Zato posvečam temu vprašanju nekaj misli v nadi, da s tem ta problem za našo javnost še ni odpravljen.

Kdor hoče postati državni uradnik, mora imeti predpisane šole, privatni uradnik pa mora imeti zahtevano znanje, ki si ga je pridobil z ali brez šol. Velika potreba po uradništvu in majhna ponudba povzroča pri stalnem indeksu cen, da se plače zvišujejo. Večja ponudba in majhno povpraševanje pa povzroča znižanje plač. Če se oziramo na dobiček in izgubo posameznika ali tudi narodnega premoženja, povzročen s študiranjem, moremo govoriti o rentabiliteti ali nerentabiliteti študiranja za

posameznika ali za narodno premoženje. Rentabiliteto študiranja je treba s stališča posameznika raziskovati iz dvojnega ožira. Prvič je vprašanje, da li bo v študij tekem let vloženi kapital ob smrti dotičnega človeka, zaračunjen z obrestnimi obrestmi, značilno manjšo ali večjo vsoto, kot je z obrestnimi obrestmi zaračunjena vsota iz študija izvirajočih dohodkov te osebe. Tako dobljena vsota nam pokaže, da-li se je študij dotične osebe iz materijalnega stališča izplačal ali ne. Drugič se moramo ozirati na rentabiliteto iz subjektivnega stališča prizadete osebe, n. pr. ni li za posameznika večje vrednosti, da je recimo inženjer, ki lina 2000 dinarjev plače ter izobrazbo, kot pa da bi zaslužil kot predelavec 1700 dinarjev, poleg tega pa še prejemal 1000 dinarjev rente, ker je 10 let mesto za študij plačeval zavarovalnici letno one zneske, ki bi jih sicer uporabil. (Gornje številke so izbrane poljubno. Upoštevana vsota 1000 dinarjev mesečno kot doklada k plači delavca je za današnje študijske stroške in z ozirom na današnje obrestno mero pri še tako varčnem življenju dijaka brez državne podpore gotovo premajhna.)

S stališča celokupne države pomeni neracionalno nalaganje kapitala izgubo enega izmed treh faktorjev produkcije, posebno danes, ko se vsaj pri nas ne smatra več (upajmo, da se za vedno) delo za najvažnejši faktor. Glavni produkcijski faktor je danes pri nas, v protislovju s socialističnimi, pa tudi s predvojnimi in meščanskimi teorijami, kapital v ožjem smislu, ker je ta pri nas izmed vseh treh produkcijskih faktorjev zastopan v najmanjši meri. S stališča države pomeni študiranje kljub nerentabiliteti še drugo nevarnost, ker tlači plače ter povzroča pogosto brezposelnost inteligence. Znanje je sila, ki hoče biti na vsak način uveljavljena. Če ne bo mogla delovati vsled pomankanja mest konstruktivno, bo delovala destruktivno, kar bi dovedlo državo v revolucijo.

O tem, če se izplača študirati, oziroma do koliko let naj človek študira, če hoče imeti od tega dobiček, bi se dale sestaviti tabele. Te tabele bi služile zavarovalnicam za kalkulacijski pripomek pri zavarovanju onih, ki imajo sicer sredstev za študiranje, vendar pa bi raje letno v študijske svrhe izdali denar vlagali v zavarovalnice, da bi sprejemali od onega časa, ko bi imeli njihov študij končati, brez dela letno dosmrtno rento, katere višina bi brezdvomno presežala današnjo plačo državnega uradnika.

Zmede na Grškem.

Slika razvoja javnega življenja na Grškem po prevratu: je zelo pestra. Povratek Konstantina, ponesrečena malazijska ekspedicija, umor ministrov, sestava revolucionarne vojaške vlade, oktebrski protirevolucionarni poizkusi, so sama temna poglavja in verna slika nestanovitnosti helenskega plemena. Najnovejša faza je prišla z decembrskimi volitvami. Narod se je bodisi zavedel, bodisi nezavedno izrekel za republiko in vlada je svetovetala kralji, da zapusti do končnoveljavne rešitve vprašanja oblike vladavine grško ozemlje.

Z njegovim odhodom so se znašli tedanji vlastodržci v neprijetnem položaju, ne vedo, kako zadovoljiti ljudsko voljo. V domovino je bil poklican Venizelos, da bi s svojim ugledom pripomogel do umirjenja razburkanih duhov. Splošno se je pričakovalo, da bo z njegovim povratkom vzpostavljen v državi mir, ki ga je dežela nujno potrebovala. Tega se je nadejal tudi stari državnik in je po natančnem vpogledu v notranje razmere sestavil novo vlado. Da bi prihranil narodu novo gorje, je skušal s svojim ugledom obvladati odpor in izvesti morebitno spremembo državne oblike ustavnim in parlamentarnim potom. Da bi se že vnaprej zavaroval proti raznim očitkom rojalistov je svačeno izjavil, da bo osebo jamčil za svobodo plebsitca. To jamstvo je bilo potrebno, kajti rojalistom so bile še dobro v spominu malverzacije pri decembrskih volitvah. Tisoči volivcev so bili vpisani v volilne imenike, čeravno

niso imeli niti volilne pravice, ali pa niso sploh obstojali.

Toda čim bolj se bliža čas plebsitca, tem nemirnejši so duhovi obeh taborov. Republika, ki se boje, da bi se njihovi pristaši ohladili, zahtevajo čimprejšnjo proklamacijo republike, rojalisti pa so se po najnovejših dogodkih pripravljali na oborožen odpor proti ljudskemu glasovanju. Brzditi ni mogel razvnetih strasti niti svojih lastnih pristašev liberalcev. Venizelos je bil razočaran in je podal ostavko na svoje predsedniško mesto. Kot vzrok je navedel svojo bolezen, ki pa je gotovo politične narave.

Njegov odhod je imel v zadnjih dneh skoro tragične posledice. Metakisti so skušali pridobiti posadko bojne ladje »Kilkis«, ki bi z napadom na Pirej in Atene zanetila rojalistično vstajo. Medtem pa je posadka izdala njihove načrte in republikanski krogi se je polastilo razumljivo vznemirjenje. Plaši jih poleg tega še vest o predstoječem obisku rumunske kraljice Marije v Rimu in Londonu. Zahtevali bodo torej od Kafandarisove vlade ostre odredbe proti rojalističnim poizkusom in ukinitve ugodi, ki jih je dal Venizelos njihovi stranki, menec, da bo s tem svojim korakom spravil gibanje na zakonito pot. Kakšno bo stališče vlade in da-li bo ustregla zahtevam republikancev, se zaenkrat ne more predvideti. Gotovo je samo eno, da čakajo grški narod še težki dnevi in da ne bo plebsitc tako svoboden izraz ljudske volje, kot bi bilo pričakovati v interesu grškega naroda samega.

Politične vesti.

— Nastopna avdiencia našega poslanika v Budimpešti. Te dni je sprejel državni upravniki Horthy našega poslanika v Budimpešti, Tihomira Popovića. Popović je naglasil viteški duh, življonsko silo in domoljubje madžarskega naroda in izrazil potrebo dobrih odnosov med obema narodoma. Državni upravniki Horthy je v svojem odgovoru naglasil dobre lastnosti našega naroda in izjavil, da se bo madžarska vlada vedno trudila za konsolidacijo odnosov med obema narodoma.

— Vzpostavitev odnosov med Vatikanom in Rusijo. Rimsko časopisje poroča, da pride v kratkem do zveze med Rusijo in Vatikanom. Še tekom leta pošlje papež svojega nuncija v Rusijo, ruska sovjetska vlada pa bo imenovala svojega poslanika v Vatikanu. Tozadevnih pogajanj, ki se bodo vršila najbrže v mesecu juniju, se udeležijo tudi Čičerin.

— Spominjska proslava v Brindisi. V nedeljo, 10. t. m. so odkrili v Brindisi na svečan način spominjsko ploščo na rešitev srbske vojske po italijanski vojni mornarici. Zastopnik naše kraljevine general Milan Jarmenič se je v toplih besedah spominjal tega čina.

— Kdo bo italijanski poslanik v Moskvi. Rimski »Tribuna« poroča, da bo poslala italijanska vlada bivšega poslanika Manzonia v Beogradu kot svojega prvega poslanika v sovjetsko Rusijo.

— Kako hoče dobiti Nemci svoje kolonije. Ustanoviteli sedaj razpuščene bavarske organizacije »Orgesch«, Escherich je predložil zanimiv predlog, kako naj bi Nemci zopet dobili svoje kolonije. Pri neki slavnosti je izjavil, da Nemčija ne sme izročiti svetovnega sredstva proti spalnici bolezni »Bayer 205«, dokler ne dobi nazaj svojih kolonij.

— Poljski nacionalisti za izgon Nemcev. Nacionalistični poslanci v poljskem parlamentu so stavili predlog, v katerem zahtevajo takojšen izgon Nemcev iz Poljske. Svojo zahtevo utemeljujejo s tem, da so Nemci osuženi sodeležbe pri tajni vojniski organizaciji, ki je plačana z berlinskimi denarji.

— Macdonaldov razorožitveni načrt. Po poročilih iz dunajskih diplomatskih krogov se bo vršila mednarodna razorožitvena konferenca po Macdonaldovem načrtu v nekaj mesecih na Dunaju ali na Nizozemskem, ker noče sovjetska Rusija iti v Svico. — Baldwin ostane na svojem mestu. Zadnji čas so prihajale vesti o težkem stališču, ki ga ima Baldwin kot načelnik konservativne stranke radi svoje protekcionistične politike. Glasom zadnjih vestí pa je bil Baldwin soglasno izvoljen za nadaljnega predsednika konservativne stranke.

— Zinovjev za Ljeningovo taktiko. Na seji komunističnega izvršnega odbora v Moskvi je povdarjal Zinovjev potrebo nadaljevanja Ljeningove taktike, t. j. sodelovanje s kmetijskim ljudstvom in preganjanje socialnih revolucionarjev. Odbor je sklenil, da morajo pokrajinske organizacije vključiti vsakega, ki se brezpogojno ne pokorava boljševiški disciplini.

— Bolgarska politika. Bolgarski zunanji minister je predložil sebranju več pogodb v svrhu ratifikacije. Med temi so tudi končni protokoli s kraljevino Srbom, Hrvačo in Slovenecv glede gotovih finančnih in pravnih vprašanj in glede odplačila škode, ki jo je povzročila bolgarska vojska na srbskem ozemlju. Predložena je tudi pogodba z Jugoslavijo glede medsebojne izročitve zločincev. — Socialni demokrati grozijo s svojim izstopom iz vlade, ker vlada noče dovoliti, da bi imeli socialni demokrati več zastopnikov v vladi. — 17. t. m. se prične v Sofiji proces proti bivšemu sovjetskemu načelniku tajne policije Stefanovu radi umora žurnalista Petkova.

Primorske vesti.

— Uprava postojanske jame. Že meseca decembra je razpravljal italijanski ministri svet o upravi postojanske jame. Zahteval je, da se uprava jame loči od uprave idrijskega rudnika, kar je bilo doslej združeno. Sedaj poročajo listi, da bo postojansko jamo upravljal posebna komisija, sestavljena na predlog finančnega ministra in ministra za narodno gospodarstvo. S tem bo uprava jame znatno olajšana, ker se ji ne bo treba pečati z denarnimi težkocami idrijskega rudnika. Za upravo je predvidenih 400.000 lir letno.

— Pozorjanja za skupen nastop pri volitvah. Sinoci so se vršila v Trstu pogajanja med tržaškimi in goriskimi političnim društvom za skupni nastop pri bodočih državnoborskih volitvah. Potek in rezultat nam sicer še ni znan, toda uverjeni smo, da bo sporazum dosežen, če je bil dosežen celo s tirolskimi Nemci.

Vesti iz Amerike.

— Akcija za naše ljudsko šolstvo. Don Miguel Mihanovich in don Paskval Baburiza, dva znana prijatelja našega naroda, sta pričela akcijo, da se ustanove v dobrovolniškem okraju ljudske šole. Oba naša prijatelja je prislila k temu koraku zavest, da je analfabetizem največji sovražnik naroda. V dobrovolniškem okraju je še kakih 12 vasi brez svoje šole.

— Naša trgovska mornarica v Ameriki. Dve veliki jugoslovenski trdnici: Baburiza in Božo Banac sta se sporazumeli za trgovsko linijo ki bi zvezala evropsko obal z južno ameriško, morda tudi Indijo. Progo bo vzdrževalo 10.000 tonskih parnikov. V svrhu natančne proučitve južnoameriških trgov poseti Banac koncem tega meseca Buenos Aires in severne kraje Chile. To podjetje bi imelo velik pomen za povzdigo blagostanja našega naroda.

Socialni vestnik.

— Protí štrajkom je ostro nastopila španska vlada, ki je izjavila, da bo uporabila proti štrajkajočim najstrožja sredstva. — Strokovne zveze strojnih in pristaniških delavcev v Londonu so sklenile zahtevati tedenski povisek desetih šilingov (okoli 180 Din).

— Na večji avtomobilni tovarni v Parizu je izbruhnil štrajk. 7500 delavcev je v stavki.

Jugoslovenska Matica.

— Podružnica Jugoslovenske Maticve v Breznici se lepo razvija. Vsi občani brez razlike političnega prepričanja se z brezprimerno poštrevnostjo posvečajo vzajemnemu delu za neodrešeni del našega naroda. Podružnica je v preteklem letu priredila tri predavanja ter tri veselice, ki so prinesle Matici nad 30.000 kron dohodkov. Gotovo uspeh, ki ga ne more marsikateri kraj zaznamovati. Prihodnjo nedeljo 17. t. m. ob 3. uri popoldne ima podružnica svoj letni občni zbor v gostilni Svetina v Zirovnici. Na občni zbor so vabljeni vsi zavedni občani, ker Jugoslovenska Matica je in mora biti torišče, okoli katerega naj se zbere vse, kar čuti narodno.

Trobojniški premog in drva dobavlja Družba Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon 220.

Sport.

KONEC ZIMSKIH OLIMPIJSKIH IGER. Chamonix, 8. febr.

Na drsališču v Chamonixu, kjer so se vršile tekme največjega športnega srečanja, ki je bil sploh kdaj organiziran na svetu, kot bi rekli Američani, se je vršila običajna slavnost razdelitve daril atletom-zmagalcem. Nekateri izmed njih pa so že prej zapustili Chamonix. Mesto njih so delegati narodov sprejeli vzklize navdušenja, ki so veljali Fincu Thunbergu in Skutnabu, ki sta »as« drsalca. Norvežanom, ki so »kralji« smučev in »sedišči« Kanadcem, moštroj in tockeyu. Nato je baron Pierre de Combertin, predsednik mednarodnega olimpijskega komiteja, predal darilo za alpinizem polkovniku Skullu. Članu in zastopniku misije pohoda na Mont Everest, kateremu je načeloval general Bruce. Znano je, da bo ta misija, ki je skoraj dosegla svoj cilj, v kratkem znova poskusila priti na vrh najvišje gore našega planeta.

Pri popolnem močju navzočih je predsednik imel krasen nagovor o olimpiizmu, o kultu moči in volje, ki jo negujejo športi in je opozoril, da je telesna vzgoja podlaga vsakega športnega treninga, da pa je šport, ki vsebuje boji moči in željo po rekordu, višji zakon, ki ga moramo spoštovati. Pri tej priliki pa tudi ni pozabil nevarnosti, ki ogrožajo moderni šport, ki je skoraj samo nekaj kino za ljudi, ki želijo gledati zabavne stvari, in tako izgubi svojo človeško in socialno vrednost.

Ne da bi pretiravali, smemo reči, da je krasna manifestacija olimpijskih zimskih športnih iger v Chamonixu vzbudila občudovanje pri vseh tujcih, ki so se je udeležili, celo onih, ki imajo v svoji domovini enake organizacije, katere smatrajo za model njih vrste. Drsalcí, smučarji in sankarši so enoglasno izrazili, da se je pokazalo, da je letos organizacija olimpijskih iger v dobrih rokah. Francozi so lahko na tako hvalo ponosni.

Z napetostjo pričakujejo športni krogi vsega sveta na pomlad nadaljevanje iger v Parizu.

Glavna skupščina Jugoslovanskega nogometnega saveza.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Zagreb, 10. februarja.

V soboto, 9. t. m. se je vršila v zbornični dvorani trgovske komore v Zagrebu redna glavna skupščina JNS. Zastopanih je bilo preko 180 klubov. Za glavno skupščino je vladalo napeto zanimanje. Občni zbor je potekel še dovolj mirno in brez vsakega incidenta.

Skupščino je otvoril ob 2. uri predsednik saveza V. Ugrinić. Prva točka dnevnega reda je bila debata o konstataciji, kdo ima pravico glasovanja. Končala je v obče zadovoljstvo. Tajnik saveza Pavel Kanders je podal izbrano tajniško poročilo. Predvsem je omenil spor z Romunijo, ki je nastal vsled tega, ker Romuni kratkoročno niso nastopili 10. X. p. l. v tekmi za kraljev pokal in tekmo odpravljali. Poročal je nadalje, da je savez končnoveljavno likvidiral pred dvema leti nastali nesporazum s Češkoslovaškim savezom. Povdarjal je nadalje potrebo našega zastopstva pri FIFA, Internac. kongresa nogometnih sodnikov na Dunaju se je udeležil tudi delegat saveza. Obstoji velika nevarnost, da savez ne bo mogel vsled silno slabega finančnega položaja odposlati nogometne reprezentance na predstoječo olimpiado. Tudi notranje delo saveza je bilo ogromno. Predvsem so se letos v najlepšem redu izvedle prvi tekme za prvenstvo države. Poleg tekem za prvenstvo so letos na programu tudi tekme med podsavezi za kraljev pokal. Velike težkoče je imel savez z izdajanjem »Službenega glasnika«. Končno omenja poročilo še jubileje klubov HASK-a, Sparte B. S. K. in dr.

Poročilo je izzvalo ostro in dolgo debato. Stavilo se je več predlogov, od katerih pa sta prodira dva tako, da se je slednjič glasovalo le za zaupnico oziroma nezaupnico. Z 70 : 70 glasovi in odločitvijo predsednika je bilo sprejeto tajniško poročilo. Pozornost je zbujał beogradski delegat Mijodragović, ki je zastopal kar 48 srbskih klubov ter igral pri glasovanjih odločilno vlogo. Blagajniško poročilo, ki je pokazalo dokaj slabo finančno stanje saveza, je podal blagajnik Schneller.

Sledile so volitve. Skupščini so bile predložene dve listi in sicer ena savezna ter lista Haškove skupine. Prodira je z ogromno večino celotna lista opozicije. Za predsednika je bil izvoljen Hinko Würth, za II. podpreds. ing. Šafarík (Beograd), za III. podpreds. ing. Jug (Ljubljana), za III. tajnika Tadić, II. tajnika Koščević, za blagajnika Zinafa Dušan ter odborniki: Krčević, Nemec, Kudelić, Magdić, Jelinek, Horvat, Rosmanić, Sekulić, Mihalović, Fischer, dr. Peleš in Bazala.

V nadaljnjem razpravi je skupščina odobrila ustanovitev Osiškega podsaveza. Nadalje so se sprejeli nekateri predlogi o spremembi pravil; omililo se je nekaj paragrafov, ki se tičejo prehoda igralcev, zvišale so se protestne takse 1. dr. Zanimiv je sklep skupščine, da se občni zbori podsavezov vrše od sedaj naprej vsako leto 1. septembra, skupščina saveza pa najkasneje do 15. oktobra. Na skupščini odstopa samo polovica funkcionarjev upravnega odbora in sicer prvo leto predsednik in I. tajnik, drugo pa podpredsednik in II. tajnik. Končno je skupščina zaključila prenehanje izdajanja »Službenega glasnika«.

Beogradski Jugoslavija bo sodelovala 22. in 23. marca na slavnostnem turnirju dunajskega Slovana. Jugoslavija je nadalje dobila ponudbo tudi od praške Slavije za odigranje ene tekme za Velikonoč v Pragi.

Boks matče je prepovedala pred kratkim dunajska policija. Povod temu so dali skandali, ki so se prigodili pred kratkim v Soffensalu ob priliki profesionalnih boksmatchev.

— Srpsko planinsko društvo namereva prirediti v marcu t. l. planinsko izložbo. Poleg planinskih slik in literature se bodo izlozile tudi turistovske potrebščine in zimskošportna oprema: obleka, perilo, čevlji, cepini, palice, nahrbtniki, smuči, sanki itd., sploh vse, kar spada k turistovski in zimskošportni opremi. V prvi vrsti se želijo izložiti predmete domače industrije. V interesu producentov teh potrebščin kakor tudi trgovcev v Sloveniji in da se udeležijo do 20. februarja t. l. na tovarno Stane Vidmar, Ljubljana, Pred škofijo 19, ki je iz priliznosti prevzela zbiranje, informacije istotam.

Drobne vesti.

Rusko-rumunska konferenca se sestane po poslednjih vesteh na Dunaju.

Konec protekcionizma. Na konferenci voditeljev unionistov, ki so se je udeležili Balfour, Chamberlain in Birneng je bilo sklenjeno, da se opusti zahteva o protekcionizmu.

Nemškega poslanika v Parizu je sprejel Poincaré v daljši avdienci.

V pristanišču Havra je izbruhnil večji požar. Škoda znaša 2 milijona frankov.

V južozapadni Poljski je bila močna snežna nevihta. Železniški promet med Krakovom in Zakopanami je ukinjen.

Nemška vlada je obvestila našo, da bodo na nemške univerze sprejeti samo oni jugoslovanski dijaki, ki dokažejo znanje nemščine.

Prosveta.

Gostovanje gospe Šetinske. V petek, dne 15. t. m. nastopi na ljubljanskem dramskem odru v vlogi »Nje« gospa Šetinska, divja članica mariborskega in zagrebškega gledališča. Predstava bo izven abonmaja. »Faust« v naši operi. V soboto, dne 16. t. m. vprizori se v Narodnem gledališču v Ljubljani opera »Faust« in sicer ob priliki dvajsetletnice mariborskega in odličnega člana našega opernega ansambla g. Hugona Zatheya, ki deluje na našem odru nepretrgoma od avgusta meseca leta 1918. dalje. G. Zathey poje v tej operi vlogo Melista. Ostale vloge so sledeče: sasedene: Margareto poje gna Žikova, Siebela, gna Korenjakova, Marto, gna Ropasova, Fausta, g. Sovilski, Valentina, g. Popov in Wagnerja, g. Perko. Plesje je priredil baletni mojster g. Trobiš ter jih izvajala baletni zbor. Predstava se vrši kakor izven ter so vstopnice že v predprodaji pri dnevnih gledališki blaginji.

Prihodnje VII. mladinsko predavanje pod vodstvom prof. Karla Jeraja se vrši v nedeljo, dne 24. t. m. ob 11. uri dop. v Filharmonični dvorani in sicer nosi to predavanje naslov »Otroška pesema« v raznih narodih. Pevski del izvajajo ga. Pavla Lovšeta, gđc. Saksova in g. Subelj. Soliste spremlja na glasovirju prof. Jeraj. Med posameznimi točkami svira na harfo gđc. Dubravka, članica gledališkega orkestra. Sporedi bodo na razpolago koncem tega tedna.

Zveza godbenikov za Slovenijo igra v nedeljo, dne 17. t. m. v Unionski dvorani s svojim simfoničnim orkestrom, pod taktirko kapelnika Balatke prvi dve seriji Dvojakovih »Slovanskih plesov« in sicer zaporedoma št. 1—8. Te slovanske plesje je napisal slavni češki komponist na povabilo ene največjih muzikalno založniških trdnj na svetu, to je založništva »Simrok« v Berlinu. Takol, ko so plesi izšli, razširili so se nahajajo po vsem muzikalnem svetu in prišli Dvojakovi svetovno slavo. V Ljubljani je izmed vseh teh plesov znan najbolj osmi, ki svojem krepkem in izrazitem ritmu, kolikor je nam znano, se to pot prvokrat izjavlja na vsaki mladinski prireditvi, na je namenjena ne samo mladini, ampak

vsemu občinstvu. Uvodno besedo govori prof. Adamič. Sporedi se dobivajo v Matični knjižarni po 5 in 2.50 Din.

I. koncert jugoslovanske komorne glasbe. Na iniciativo svojega predsednika, g. Antona Lajovica priredi ljubljanska Filharmonična družba v februarju, marcu, aprilu in maju po en koncert jugoslovanske komorne glasbe. V ta namen je povabila na sodelovanje znano zagrebško komorno združenje, godalni kvartet. (G. F. Arany, M. Graf, D. Arany in U. Fabri). Koncerti se vrše v abonmaju, na katerega se je priključilo toliko ljubiteljev glasbe, da je pokrilje stroškov skoro zagotovljeno. Prvi komorni večer se je vršil v ponedeljek in sicer nas je seznanil z enim hrvaškim in enim slovenskim godalnim kvartetom. Izmed hrvaških skladateljev je prišel prvi na vrsto dr. Božidar Sirola, skladatelj opere »Novela od Stancar«. Njegov medlimurski kvartet je po obliki in strukturi solidna, v jugoslovanskem narodnem tonu pisana skladba, dočim se nam kaže mladi slovenski skladatelj, L. M. Škerjanc v svojem kvartetu D-duru finega, nežnoočutega muzika. Prvi stavek Allegro moderato nam je znan od Zikovega kvarteta, druga dva stavka pa sta nova, polna zanimivih glasbenih domislekov in odeta v bujno, barvito harmoniko. Zlasti drugi stavek (Larghetto) je obdan z mehkim, nežnim pesniškim čarom. Skladbi je izvajal zagrebški kvartet povsem zadovoljivo, da si popolnoma natančno vigran kot so n. pr. bili Zikovci. — Publiko je izvajanja sprejela navdušene ovacije. Poklonjena sta mu bila v priznanje tudi dva šopka. — Poslušali smo še P. Čajkovskega kvartet v F-duru, ki je vzprizor svoje dolžine zavlekel konec koncerta do trideset na 11. — Težko pričakujemo drugi komorni večer, ki prične zopet nove jugoslovanske kvartete.

I. Josipovič Vrhelci: Oporoka Lukovskega graščaka. Vrhelci igra v enem dejanju. Poslovenje dr. Franc Bradac. Splošna knjižnica št. 8. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjižarnica. 47 strani. Cena broš. Din 6.—. Vez. Din 11.—. Naši podeželski odrsi se razvijajo tako naglo in so tako pridni, da so čisto v zadregi za repertoar. Ali naj ponavljajo vedno eno in isto, že desetokrat preigra-

no igro? Saj vemo, da niti najbolj okusna in priljubljena del človeku ne prija, če jo mora življati večkrat zapored. Tej zadregi hoče odpraviti tudi založba Splošne knjižnice, ki je zato uvrstila v svojo zbirko tudi razne gledališke igre. Rozmanovi ljudski drami »Testament« so sledile Gollieve »Peterčkove poslednje sanje«, ki so dosegle na ljubljanskem odru popoln uspeh, za njim zopet Milčinskega »Mogočni prstan«, narodna pravljica v 4 dejanjih, ki je bila tudi z zelo častnim uspehom v tej seziji večkrat igrana v Ljubljani. Pričujoči zvezek prinaša Vrhelcega »Oporoka lukovskega graščaka«, ki je namenjena predvsem manjšim odrom. Ne zahteva nobene posebne scenarije, pa tudi na igralca ne stavi pretežkih zahtev. Dejanje se razpieta v vedri šegavosti, preprosto in nepriljeno in popolnoma doseže svoj namen, to je: da zabava in razvedri. Cena knjige je nizka, oprema okusna, zato bodo vsi tisti, ki jim je knjiga namenjena, gotovo radi sezali po njej.

I. Gerhart Hauptmann: Potopljeni zvon. Dramatska bajka v petih dejanjih. Poslovenje Anton Funtek. Splošna knjižnica št. 19. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjižarnica. 22 strani. 124. Cena broš. Din 16.—. Vez. Din 22.—. Nemški dramatik G. Hauptmann je tudi med nami toliko znan, da nam ni treba posebej mnogo govoriti o njem. Njegova dela — vsaj nekatera — smo videli tudi že na ljubljanskem odru. V tekoči seziji vprizore njegov »Potopljeni zvon«, ki ga Splošna knjižnica prinaša v dovršenem slovenskem prevodu. Mislimo, da ne pretiravamo, da ni med nami moža, ki bi bil bolj vsposobljen za to delo, kakor je Funtek! Saj nam je on svoj čas mojstrsko poslovenil celo »Fausta«. »Potopljeni zvon« se v Funtkovem prevodu bere kakor izvirnik in človek se strme čudi lepoti in bogastvu slovenskega jezika, ki ga prevajalec obvlada tako natančno, da mu ni treba prezreti oziroma zabrisati nobene izvirnikove fine. Njimi, ki iščejo v literaturi več nego postranske zabave, bo s »Potopljenim zvonom« gotovo ustrezelo. Zlasti bo knjiga dobrodošla tudi obiskovalcem našega dramskega gledališča. Knjiga je tiskana na jako lepem papirju in vseskozi dostojno opremljena.

Dnevne vesti.

Ljubljana, 12. februarja 1924.

— **Odklivanja.** Z redom sv. Save IV. vrste so bili odklivanj: dr. Janko Loka, inspektor ministrstva za prosveto; dr. Valentin Korun, direktor državne realne gimnazije v Ljubljani; Anton Jeršič, direktor državne gimnazije v Celju; Josip Mazl, direktor drž. realne gimnazije v Ljubljani; A. Škerlj, direktor državne gimnazije v Novem mestu; dr. Josip Tomšček, direktor državne gimnazije v Mariboru in Alojzij Virbnik, profesor I. drž. gimnazije v Ljubljani.

— **Izprememba imen železniških postaj.** Ponikve na progi od Ljubljane gl. k. do Novega mesta se imenujejo odslej: Ponikve na Dolenjskem; Konjice na progi od Poljana do Zreča pa: Slovenske Konjice. Kolodvor Ljubljana državni kolodvor se odslej imenuje: Ljubljana, gorenjski kolodvor.

— **Umetn. Odeljenje Min. Prosvete** prične z zbiranjem fotografij, ki kažejo razne kraje in dele naše kraljevine, starine, samostane, spomenike, umotvorine, razne tipke, narodno nošo, večja mesta in kraje, znamenite ljudi t. d. vse to torej, kar more imeti zgodovinski, umetniški in nacionalni interes. Z dobrimi reprodukcijami in objavljanjem doma in na tujem podala bi se možnost za boljše poznavanje naše države tako med seboj kakor tudi v inozemstvu; pomen in koristne posledice takega dela je lahko umeti. Zato se obrača umetniško Odeljenje do umetnikov, fotografov, fotografskih amaterjev in vseh kulturnih ljudi sploh s prošnjo, da ga podpirajo v tej njegovi nameni in mu čim prej pošljijo fotografije zgoraj navedenimi posnetki, ali in kolikor jih že imajo, ali da se zainteresirajo na ta poziv za daljnje delo. V oddelku je osnovan poseben odsek za zbiranje, odbiranje in reprodukcijo takih fotografij, in samo od odziva tistih, na katere se obrača oddelek, bo odvisen uspeh te dobre stvari.

— **Predavanje "Bratstva"** se vrši danes ob pol 8. uri zvečer v prostorih "Bratstva" v Narodnem domu. Predava zdravnik dr. T. Tone Jamar o tuberkulozi. Predavanje se vrši s skopičnimi slikami. Dopustno je predavanje vsakomur dovoljen.

— **Motorni čolni za finančno službo.** Te dni je bilo odpisanih iz Hamburga šest motornih čolnov, ki jih je naša država naročila na račun vojnih reparacij za finančno službo ob naši pomorski obali. Štirje čolni bodo opravljali službo v Dalmaciji, dva pa v hrvaškem Primorju. Njihova glavna naloga bo preprečiti tihotapstvo, ki bujno cvete predvsem v okolici Zadra, Reke in otokov, ki so pripadli Italiji.

— **Gomfni uspeh plesa "Jadranske Straže"** v Beogradu. V nedeljo se je vršil v Beogradu ples v korist "Jadranske Straže". Udeležili se ga je dvor, diplomatski zastopniki, večina ministrov, poslanci vseh strank in mnogobrojno občinstvo. Čistega dobička je bilo baje 150.000 Din.

— **Smrt črnogorskega veterana.** V Nikšiću je umrl 96 letni črnogorski brigadir Dragiša Perkovič, ki se je ves čas svojega življenja boril za svobodo svoje domovine.

— **Orožniški polk ljubljanski.** Na podlagi navedbe o novi formaciji orožništva je bil razpuščen orožniški bataljon v Osijeku. Komandant podpolkovnik Milutin Stjepanović je premeščen v Ljubljano z nalogo, da formira tukajšnji orožniški polk.

— **Zdravstveni atašej.** Družba za narodno zdravstvo v Parizu je sklenila, naj bi se francoskim diplomatičnim zastopstvom v inozemstvu dodelili zdravniki, ki bi morali poročati francoski vladi o higijenskih napravah in nalezljivih boleznih v dotični državi.

— **Umrila je na Zgornjem Rožniku** posestnica in gostilničarka g. Marija Frančot. Blag ji spomin!

— **Za stalne veroučitelje so imenovani:** V II. kategoriji prve skupine: Azman Andrej, Cadež Anton in Zaplotnik Ignacij v Ljubljani. V II. kategoriji druge skupine: v Ljubljani Bonač Franjo, Tomc Valentin in Zalo Pavel; v St. Vidu nad Ljubljano Kogel Franjo in v Mariboru Petelinšek Martin. V II. kategoriji tretje skupine: Anžič Anton in Zevjaj Janez v Ljubljani ter Jalen Janez v Mostah. V II. kategoriji četrte skupine: Lavrič Vinko v Kočevju, Lukman Franc v Celju, Pintar Ivan v Ljubljani in Žužek Josi v Kranju.

— **Za stalne učiteljice ročnih del so imenovane:** V III. kategoriji prve skupine: Brus Ivanka v Mariboru, Grmovšek Ana v Pilštajnu, Kranjc Ema v Mariboru, Kunej Terezija v Trbovljah, Laznik Marija v Hrasniku, Pavšek Marija v Račah, Pečar Marija v St. Pavlu pri Preboldu, Sedevič Beata v Mariboru, Trafnik Josipina v Celju, Trampuš Marica na Homcu, Vrečko Karolina v Slov. Gradcu, Vudler Karolina na Rečici in Zrimšek Matilda v Napačljah. V III. kategoriji druge skupine: Arzenšek Ljudmila v Trbovljah, Avbelj Marija v Ljubljani, Doganč Tezija v Vel. Laščah, Godnič Marija v Zrečah, Kavšek Jožica v Radečah, Kit Marija v Rogasčih Stanih, Kotnik Ida v Selnici, Mejač Neža v Motniku, Povh Ana pri Sv. Vencelavu, Sešek-Canjko Ema pri Sv. Boženu, Smolnik Ana v Voljniku, Trobej Marija v Sošanju in Zehrer Karolina v Mostah. V III. kategoriji tretje skupine: Gaberč Rozalija v Lenu in Urbas Franja v Braslovcah.

— **Likvidacija pokrajinske uprave na hrvaškem.** Vlada je izdala odlok, da izvede likvidacijo pokrajinske uprave v Zagrebu. Izdane so že bile tezaževne odredbe. Govore, da pride za velikega župana v Zagreb sedanjí pokrajinski namestnik dr. Čičić, za velikega župana v Karlovcu Jubašič, za osiškega velikega župana dr. Gabrek in za sremskega Todorović.

— **Krošnjarijenje.** Neštevilne pritožbe prihajajo glede krošnjarijenja, ki posebno v zadnjem času preplavaljo celo Slovenijo. Prodajajo večinoma manufakturno blago, navadno slabše in dražje blago kot domači trgovci. Kljub temu, da napravi marsikateri krošnjar 500.000 Din letnega prometa, ne plača nobenih davkov. Krošnjariji so po večini Hrvati od 18. do 40. leta starosti. Pravico za krošnjarijenje imajo samo za Hrvaško. Seveda jih to prav nič ne moti, da pridejo tudi v Slovenijo. Krošnjariji si po večini ne dajo videti krošnjarije, ki jo prodaja vtihotapljeno blago. — Ministrstvo za trgovino in industrijo je s posebnim razpisom določilo, da se smejo krošnjarske knjižice izdajati samo vojnim invalidom, ki so dela nezmogljivi in politično zanesljivi. Prav posebno hrvaške oblasti se pa za ta ministrski predpis ne brigajo in izdajajo poljubnim prošnikom krošnjarsko pravico.

— **Krošnjarijenje za manufakturno blago** je pri nas nepotrebno. V vsakem večjem kraju imamo izkušene manufakturne trgovce. Dovolilo se bi naj samo krošnjarijenje z blagom lastnega pridela tistemu, kateri ga na drugi način ne more prodajati. Tudi krošnjarijenje s takozvane dalmatinske robe bi bilo prepovedati, ker s to robo navadno ne krošnjarijo Dalmatinci, ampak Hrvatje. Pod tem blagom se navadno prodaja le vtihotapljeno blago z Avstrije.

— **Razpis službe načelnika v Ministrstvu narodnega zdravja.** V »Službenih Novicah« z dne 5. februarja 1924 št. 27 je razpisana služba načelnika administrativnega oddelka v Ministrstvu narodnega zdravja. Interesenti se opozarjajo na ta razpis.

— **Razpisano je mesto okrožnega zdravnika** za zdravstveno okrožje Dravograd. Prošnje se vlagajo do 10. marca t. l.

— **Celjske vesti.** Umrila je gospa Uršula Breschlar mati zdravnika dr. Emerika Breschlarja v 85. letu starosti. — Nočno lekarniško službo ima ta teden lekarna pri »Križu« na Cankarjevi cesti. — Mestni magistrat objavlja razglas, v katerem se navedeni predmeti, na katere se bodo v letu 1924 pobirale za kritje proračuna občinske določe, naklade in davščine. — Po stopnicah je padel v hotelu pri »Posti« mesarski pomočnik Franc Weber in si zlomil obe roki. Spravil se ga v bolnico. — Precejen sneg je zopet zapadel v noči od nedelje na ponedeljek po celjski kotlini. — Poročil se je g. Bervar Karel, vodja orglarske šole v Celju in mestni organist z gđ. Anico Jagrič, hčerko g. Jagriča, nadoficijala in posestnika v Kozjem.

— **Mariborsko porotno zasedanje.**

Drugo mariborsko porotno zasedanje se prične 3. marca in so za to zasedanje izbrani sledeči glavni porotniki: Franc Osojnik, kmet, Lesce; Lahovnik Franc, posestnik in trgovec v Prevaljah; Gregorčič Franc, posestnik v Duscini; Polanšek Janez, kmet in župan, Koprivna; Zorčič Ivan, posestnik in kolar, Vukovje št. 30; Korošec Alojzij, posestnik in trgovec, Sveča št. 9; Olcinger Ivan, posestnik in trgovec, Slov. Bistrica; Novčanec Stefan, gostilničar, Orehova vas št. 50; Gašparič Jožef, posestnik v Podgorici št. 20; Kolar Matija, posestnik, Črešnjevci; Thaler Ignacij, kmet in župan, Ziteška vas št. 57; Malajner Franc, kmet in župan, Kogozja; Repič Josip, posestnik v Zagorcih št. 64; Stor Martin, posestnik in upok. orožnik, Klopce; Horvat Franc, kmet, Moslje št. 7; Sagadin Stefan, posestnik in upok. stotnik, Hošnica; Črešnik Jakob, posestnik, Cinžat; Šoštarč Franc, kovač in posestnik, Dobrava št. 11; Jančič Franc, posestnik, Jelovec; Pernat Alfonz, posestnik in župan, Sv. Lovrenc n. P.; Trojner Janez, posestnik, Dravkovec št. 1; Rozman Alojzij, posestnik, Farna vas; Rudolf Franc, posestnik in tajnik okr. odb. Kamenščak; Fekonja Janez, posestnik, Sp. Parčič; Lubel Gregor, posestnik, Pekel 52; Lavsko Marko, kmet in župan, Sv. Primož št. 22; Greif Anton, kmet, Sv. Marijeta na Dravskem polju št. 3; Kriznik Josip, posestnik, Prevalje; Pinter Blaž, posestnik, Selnica ob Dravi; Gorčan Josip, posestnik, Gabernik; Školiber Martin, kmet, Pušenci št. 23; Klovcar Filip, posestnik in krojač, Kogozja; Dobol Josip, posestnik, Zgornja Sv. Kunguta št. 56; Novak Simon, posestnik, Bohovja; Škof Gregor, veleposestnik in župan, Krčevina št. 10; Waldhuber Alojzij, posestnik, Sv. Križ št. 4. — **Nadomestni porotniki:** Zemljak Franc, krojač, Slovenska ulica št. 24; Pinter Ferdo, trgovec, Aleksandrova cesta št. 32; Gulda Franc, trgovec, Milnska št. 26; Vlašič Vladimir, fotograf, Slovenska št. 16; Feđin Mirko, trgovec, Oralski trg; Relsman Josip, špedicija, Prečna št. 6; Šoštarč Ivan, trgovec, Aleksandrova cesta; Prineč Hinko, trgovec, Aleksandrova cesta št. 42; Obrat Matija, hišni posestnik, Loška št. 5; vsi v Mariboru.

— **Mariborsko vesti.** Meseca marca t. l. se priredil v Mariboru prikojevalni tečaj modne krojne šole za dame in gospe. — Na Koroški cesti stanujočemu Simonu Renatu je včeraj več mladih ljudi, ki so se potepali v bližini hiše, ukradlo iz njegovega stanovanja večjo množino obleke, perila in drugih predmetov. Sošedje, ki so jih videli, so bili mnenja, da so tatovi Renatovi znanci in se radi tega niso zanje zanimali. — Mestna občina se bavi z načrtom, da izroči mestni kino, ki je doslej obratoval v njeni režiji, zasebnemu podjetniku v zakup. — O stanju nalezljivih boleznih v mariborskem mestnem okolišu je izdal mestni fizik za teden od 3. do 9. t. m. naslednje poročilo: Griza 1 nov, škrtalnika 6 prejšnjih in 1 nov. — Zaradi tatvine je večkrat predkaznovani brezposeln delavec J. F., ki je stanoval skupno z nekim znancem, je temu v njegovi odsotnosti ukradel več komadov obleke, v skupni vrednosti 4500 Din. Policija je prišla tatu in ga izročila sodišču. — Policiji, ki je včeraj aretirala nekega Gačnika, se je posrečilo dognati, da je imenovan izvršil v zadnjem času razne tatvine. Tako je ukradel na Miklošičevi cesti kolo, na Koroški cesti čevljarju Pircu štiril pare čevljev in iz avtomobila g. Bedriča usnjato suknjo. Razen tega je vlomil tudi v klet trgovca Gajška in odnesel raznega blaga. Za nadaljna podjetja se je pripravil Gačnik s tem, da si je ogledoval razna stanovanja, kjer se je predstavljal kot monter. Sedaj bo o svojih činih razmišljal med štirimi stenami.

— **Ptujske vesti.** Dne 9. t. m. se je poročil g. Kober I. kr. poročnik tuk. Pontonirskega bataljona z gđ. Ido Kropf, hčerko trgovca-medicinarja v Ptuj. — Dr.

matično društvo je vprizorilo dne 3. in 4. t. m. v tuk. mestnem gledališču »Rokovnjače« s prav dobrim uspehom. Igrali so domači diletantje. Pri pevskem zboru so sodelovale vse najboljše ptujske moči. Cestitamo našim diletantom za njihovo po-zrtvovanost. Splošna želja bi bila, da se »Rokovnjače« ponove še enkrat v tej sezoni. — Za primarija kirurškega oddelka javne bolnice v Ptuj je bil imenovan g. dr. Aleksander Kihar, asistent kir. oddelka splošne bolnice v Ljubljani. — Na sedemrazredni osnovni šoli pri Sv. Barbri v Halozah se razpisuje v stalno namestitev nadučiteljska služba.

— **Zavrnjena ameriška darila.** Čitatelj našega lista v nekem večjem kraju na Dolenjskem nam piše: Ker človek v današnjih dneh težko zmaguje stroške za obleko, zlasti če je njegov zakon oblagodaren s kopicco otrok, sem se obrnil na brata v Ameriki, naj mi pošlje, ker živi v precejšnjem blagostanju, kaj ponošene obleke, da bom pokrpal nagoto svojih otrok. Čez mesec dni sem prejel od njega pismo, v katerem mi daje na znanje, da pošlje kmalu tudi večji paket starih oblačil. Kako se je vsa hiša napolnila z veseljem in vriskanjem. Ali naše veselje je bilo prerano. Pošilja je res srečno prispela, a kako sem debelo pogledal, ko mi je poštarica pripomnila, da moram plačati 3000 kron, če hočem imeti paket. Rad ali nerad sem posiljico odklonil, ker nisem bil v moči poravnati omenjeno vsoto. Sicer pa tudi, če bi bil še tako zažoren »kovač«, bi ne dal za stare cunje 3000 kron. — Kakor se nam poroča iz zanesljivih virov, gre zaradi nerazodnega poslovanja carinskih uradov mnogo pošiljk nazaj v Ameriko. Naši ljudje pa imajo pri tem vsekar občutno škodo.

— **Izgubila se je srebrna tabatjera** od Vodnikovega trga mimo magistrata do glavnega kolodvora. Pošten najdenj naj jo odda proti dobri nagradi na policiji ali v trgovini g. Simončiča na Sv. Petra cesti.

— **Smrt v kotu vrele juhe.** V nekem beogradskem hotelu se je pripetila te dni strašna nesreča. Otok neke kuharice je prišel k svoji materi v hotelsko kuhinjo. Ravno tedaj ni bilo nikogar notri in otrok se je metel okoli velikega kotla vrele juhe. Nagnil se je nad kotel in padel notri. Našli so ga napol skuhanega. Policija domneva, da gre za zločin, ker je otrok nezakonski in se ga je hotela mati najbrže na ta način iznebiti.

— **Usodepolna pomena.** V Dubravi na Hrvaškem se je te dni vršila vaška veselica. Kmalu po pričetku je prišlo do fantovskega pretepa, med katerim so vrgli nekega 25 letnega Javorja iz gostilne. Takoj za njim je odšel iz gostilne njegov brat, da bi ga umiril. Ta pa mu je mislil, da je njegov nasprotnik, zabodel bajonet v glavo s tako silo, da se je prelomil. Brat je seveda takoj umrl, morilec pa se je sam prijavil sodišču.

— **Zasledovanje Čaruginega sokrivca.** Zasledovanje sokrivca Čaruginega Sokrivca se ostaja dosedaj brezuspešno. Policija je zaenkrat ugotovila samo, da je prenočil na božični večer pri bratu v Gardnu. Poleg tega so ugotovili, da je bil »mal«. Pričel bahni sluga v Zagrebu, kjer je spravljal v promet razne ukradene stvari. Sledovi vodijo v Primorje, vsled česar domnevajo, da je Pričel pobegnil v Italijo.

— **Prva obsodba Čaruginega sokrivca.** Osiješko sodišče je obsodilo Čaruginega sokrivca Nikolo Mijića, o katerem smo poročali, da je pomagal umoriti nekega orožnika, na 20 let težke ječe.

— **Pustolovščina gluhonemega dečka.** Pred nekaj dnevi je oddala sarajevska policija v Beograd nekega 16 letnega dečka, ki se je izdal za Italijana, ki je že prepotoval velik del evropskih držav. Povedal je, da se imenuje Antonio Castiglano, medtem pa je policija dognala, da je njegovo pravo ime Laslo Kovač in da je rodom Madžar. Ker je zgodaj izgubil starše, je živel pri svojem bratu, učitelju, ki je znan pustolovec. Hotel ga je posnemati in postati pustolovec svetovnega slovesa. Toda njegova karijera je končala že v Osijeku, odkoder je nameraval odpotovati v Bosno.

Kronika.

— **K V Sred. Gočevju** je bilo vplinjeno v stanovanje posestnice Marije Zorko. Tat je odnesel nekaj obleke, perila in čevlje, v skupni vrednosti 3.600 D.

— **K Smrti nesreče v gozdu.** Matija Dežman, posestnik od Sv. Primoža pri Ljubnem, je spravljal po takozvani »lojtr« hode s hriba. Kakih 50 korakov od svojega hleva ga je udarila platanica s tako močjo na desno senco, da je obležal na mestu mrtve. Ponesrečenec zapušča vdovo in 7 otrok v starosti od 13 do 26 let. Po obdukcijski ga je pokopali v pokopališču v Razsuli pri Ljubnem.

— **K V Lokovlju** je bilo ukradeno Martinu Blažiču čevlji, obleka in plišast klobuk, v skupni vrednosti 800 D. Tatvino je izvršil neki potepuh, okrog 30 let star, oblečen v avstrijsko vojaško obleko.

— **K Prijet tat.** Policija je aretirala brezposelnega tapetiškega pomočnika Alojzija Zadravca. Pri hišni preiskavi so našli razno blago, ki ga je nakradel pri mojstrih, kjer je služil. Poleg tega se je še ugotovilo, da je ukradel Filipu Muhiču površnik podpolkovniku Brabeku iz odprtega stanovanja samokres, daljnogled in mornariško častniško bodalo, v skupni vrednosti 4000 D.

— **Najdeno dete.** V veži svoje hiše na Sv. Petra cesti št. 11 je našel g. Jernej Ložar dete ženskega spola, staro približno 14 dni. Brezročno mater, ki je izpostavila dete, išče policija, dete je pa bilo oddano v otroško bolnico.

— **Brat brata oklal.** Jakše Matija iz Vranovci pri Cramlju je delomrtnež in udan alkohol. Vsi ted njegovih napak mu tudi njegova mati ni hotela izročiti posestva, ki bi moralo pripasti njemu kot najstarejšemu sinu. Matja je izročila posestvo mlajšemu bratu Francu, katerega je pa Matja vsled tega smrtno sovražil. Večkrat je Matja Jakše napadel svojega brata in ga pretepal. Pred tedni je prišel Matja Jakše zopet plan domov in od zadaj napadel z žepnim nožem svojega brata Francu. Prvotno se je ranjen brat zdravil doma, vendar so pa z ranitvijo leve prsne strani nastale komplikacije, da je moral oditi v ljubljansko bolnico.

— **Razne nesreče in nezdore.** Jeran Franc, hlapec pri Francu Kotniku na Viču je vozil s parom konj težke hode. Nesreča je hotela, da je padel pod kolesa voza. Težko poškodovanega so pripeljali v ljubljansko bolnico. — Ferik Vekoslav, premikač južne železnice v Trbovljah si je pri delu zlomil levo roko. — Tisel Stanek, sin kovača v Račici pri Turjaku je skakal po kupu naloženih hlodov. Ker nena krat se mu je eden izmed hlodov zvalil na levo nogo in mu je popolnoma zmečkal.

Gospodarstvo.

Kako preprečiti tezavracijo?

Svoj čas se je zelo mnogo razpravljalo o tezavraciji denarja. Bilo je to tedaj, ko so se pojavile prve posledice deflacijske politike, ko je jelo tu pa tam primanjkuje denarja.

Pomanjkanje gotovine je takoj izzvalo živo diskusijo o tem, kaj ga povzroča. Najti prave in vse vzroke pomanjkanja denarja, je pomenilo toliko, kakor najti rešitev krize. Diskusije pa so bile — vsaj spočetka — mnogo preveč enostranske, ker se je povdarjalo, da je tezavracija glavno zlo.

Brez dvoma leži v naši državi mnogo denarja neproduktivno skritega po raznih omarah, vendar ta del novčaničnega obkroga sam na sebi še ne bi mogel povzročiti tako občutne krize, v kakršni se je še pred kratkim nahajalo naše gospodarstvo. Ravno tako gotovo pa je, da bi bila denarna kriza precej manjša, če je nebi povečevala še tezavracija. Za odpravo slednje so bili nasvetovani različni načini, ki bi gotovo imeli uspeh, če bi se nasveti tudi pričeli v praksi izvajati na vsi črti. Toda, ker se to ni zgodilo — vsaj ne popolnoma, zato je tezavracija danes še vedno precejšen faktor pri pomanjkanju gotovine.

Tezavracija je najboljčnejša na kmetih. Skakanje cen in vrednosti denarja je napotilo kmetu, da je investiral svoj denar in da zadržuje blago kolikor mogoče doma. Tudi svoje gotovine kmet radi slabih izkušenj ne zaupa denarnim zavodom in jo brezplodno shranjuje doma.

Te vsote bi mogle promet zelo oplojiti, zato jih je treba privabiti nazaj. Morda se bo ravno sedaj, ko dinar raste, povrnil zopet del tezavriranega denarja v promet; na vsak način pa se bo to zgodilo, če bo porast dinarja nahalen, toda stalen, brez občutljivejših reakcij. V tem slučaju bo narasla tudi kupna moč denarja in za kmeta ne bo več koristno zadrževanje blaga, niti shranjevanje denarja doma.

Da pa bo kmet vložil denar v denarni zavod, je potrebno, da si slednji pridobi njegovo zaupanje. Kadar bodo denarni zavodi zopet to, kar bi morali biti, namreč posredovalci kredita, tedaj bo zopet zraslo zaupanje do njih in tedaj bodo tudi rasle denarne vloge. Seveda pa bodo morali dati denarni zavodi vložnikom primerno korist od vloženega denarja, ki bo v razmerju z žrtvijo, ki je potrebna za najetje posojila. Gospodarske prilike pri nas se bolj-sajo, dinar raste, začetek je tu in morda tudi ni več daleč — uspeh.

Vpis v trgovski register.

Vpisale so se sledeče firme: Juraj Antčević, trgovina z vinom in z deželni pridelki v Čevčah; Ivan Zalc, trgovina z usnjem in čevljarškim potrebčinami v Dobročevem; Ivan Cormino, opekarna, Draga; Franjo Nerač, Gradbeno podjetje, Gabrje pri Celju, Ivan Zurl, trgovina z ogeljem in lesom, Kočevje; Franc Kuralt, trgovina z ogeljem in lesom, Kranj; Josip Bedrač, trgovina z manufakturnim in modnim blagom, Ljubljana; Lovro Sebenik, trgovina z vinom, kuhanje malinovega soka, tvornica žganja, Ilkerja in rumove esence, Ljubljana; Maks Prezeli, trgovina z mešanim blagom, Lož; Anton Cingerli, carinsko posredništvo, Maribor; Anton Luxa, mednarodni prevozi »Transporta«, Maribor; Adam Marič, carinsko posredništvo in špedicija, Maribor; Vilim Pick, trgovina z manufakturno, Maribor; Poldi Celik, komisionarno skladišče, Jančar Poldi-Hütte M. Jarc, Maribor, P. Jančar, opekarna, Zelodnik.

— **Uvoz, izvoz in prevoz plačilnih sredstev v avstrijskem potništvu in obmejnem prometu.** Avstrijsko zvezno ministrstvo financ je izdalo sledeče predpise: Za uvoz avstrijskih plačilnih sredstev (bankovcev, čekov, ki se glase na avstrijske krone, menice itd.), inozemskih plačilnih sredstev (bankovcev, novcev, čekov, menic t. d. na inozemstvo), kakor tu- in inozemskih vrednostnih papirjev ni potrebno nobenega dovoljenja. Izvoz inozemskih bankovcev in čekov, menic t. d. na inozemstvo je dopusten brez posebnega dovoljenja v neomejeni vsoti, izvoz avstrijskih bankovcev pa v potniškem prometu do 4 milijone kron in v ma-lem obmejnem prometu do 200.000 kron za osebo. Avstrijski bankovci v zneskih nad 4 milijone kron v obmejnem prometu nad 200.000 kron, dalje na avstrijske krone glaseči se čeki, menice itd. kakor tu- in inozemski vrednostni papirji potrebujejo za izvoz dovoljenje avstrijske Narodne banke (bančni oddelek). Za izvoz tu- in inozemskega denarja iz žlahtne kovine, dalje tuzemskega denarja iz železa ali nežlahtnih kovin (tuzemski denar iz železa ali nežlahtnih kovin do skupnega zneska 2 K je prost izvoz) je potrebno posebno dovoljenje zveznega ministrstva financ. Preiskava izvoza valor iz vidika preprečenja davčnega bega se več ne vrši. Potniki, ki se mude v Avstriji samo mimogrede, dolo od vstopne carinarnice na svojih potnih listih potrdila o plačilnih sredstvih, ki jih imajo s seboj in za katerih izvoz je potrebno posebno dovoljenje, kakor tudi o vrednostnih papirjih: na podlagi teh potrdil je v roku štirih tednov dovoljen izvoz brez dovoljenja.

— **Maribor, 9. febr.** Na svinih sejem dne 8. t. m. so pripeljali 129 svin. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari po 200 do 250 D., 7 do 9 tednov stari po 295 do 300 D., 3 do 4 mesece stari po 460 do 650 D., 8 do 10 mesecev stari po 950 do 1.125 D., 1 leto stari po 1.250 do 1.300 D., 1 kg žive teže 22 do 22,50 D., 1 kg zaklane teže po 26,25 do 30. — D. Kupčija ni bila živahna, ker so se, kar se dozdajalo cene previsoke.

— **Izvoz poljskega premoga.** Po vesteh iz Varšave je pričel izvoz poljskega premoga v zadnjem času občutno padati. Poljski listi smatrajo za vzrok nazadovanja izvoza poljskega premoga, finančno situacijo na nemškem trgu kakor tudi gospodarsko politiko češkoslovaške republike. Nemčija, ki je preje porabila 40% premoga iz Gornje Slezije, je sedaj omejila svoja naročila na najmanjšo mero in kupuje premog v Angliji. Angleški premog je sicer res dražji, toda Angleži ga dobavljajo na šest mesečni kredit, kar je Poljakom nemogoče. Poljskemu izvozu škoduje tudi to, da je Češkoslovaška povzela svojo tranzitno tarifo, radi česar je izvoz poljskega premoga v Avstrijo drži.

— **Uvoz italijanskega vina v Češkoslovaško.** Češkoslovaška je znižala carino na uvoz vina iz Italije, Francije in Portugalske od 420 na 210 češkoslovaških kron za vsaki kvintal. Ta olajšava je bila sklenjena še pred sklopem trgovinske pogodbe med Italijo in Češkoslovaško na podlagi posebnega sporazuma glede uvoza vina.

— **Avstralska zunanja trgovina.** Skupna vrednost izvoženega in uvoženega blaga v novembru 1923 je znašala: uvoz 13 milijonov 484.998 lir šterlingov; izvoz avstralskih proizvodov 12.224.348 lir.

— **Angleško zanimanje za Baroš.** Te dni je posetilo luko Baroš nekaj angleških gospodarskih strokovnjakov, ki so luko pregledali in si zaznamovali vse podatke in možnosti za razvoj luke. Nato so odpotovali v Trst.

— **Znižanje obrestne mere v Italiji.** Obrestna mera v Italiji je znižana od 5 na 4 tri četrtine, odnosno 4 3/4 %.

— **Promet v šibeniški luki.** Leta 1923 je dopotovalo v šibeniško luko 1483 parobrodov s skupno tonažo 428.522 in 57 jadrnic z 26.145 tonami.

— **Kritični trenutki za rentno marko.** Napetost na deviznem trgu narasla. Zdi se, da bo zadela rentno marko ista usoda, kakor papirnatu marko. Poslabšanje kurzo je povzročilo v najširših krogih vznemirjenje in zdi se, da pričneta vlog beg pred marko, namreč pred rentno marko. Mednarodna speculacija se je vrgla na novo nemško valuto in zlasti iz Francije se pojavlja kot devizna revanža za frank silna gonja proti nemški valuti. V Berlinu se na podlagi zadnjega padca marke kaže povsod naraščanje cen na trgih z živil.

— **Dobava varila.** Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 29. februarja t. l. oertalna licitacija glede dobave 1500 kg varila. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **Dobava peš.** Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 29. februarja t. l. oertalna licitacija glede dobave 7 peš. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **Dobava jermenov za mornarske hlače.** Odeljenje za mornarico v Zemunu sprejema do 1. marca t. l. ponudbe za dobavo 3000 jermenov za mornarske hlače. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **Dobava koka.** Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 1. marca t. l. oertalna licitacija glede dobave 200 ton koka za livarne. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **Dobava desk.** Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 1. marca t. l. oertalna licitacija glede dobave 80.000 komadov desk za izdelovanje zabojev. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Borzna poročila.

Beograd, 12. februarja. Borza je bila danes zaradi pravoslavnih praznikov sv. Treh kraljev zaprta.

Zagreb, 12. februarja. Devize. Dunaj 0.1168—0.1188, Budimpešta 0.275—0.305, Bukarešta 0.4350, Italija, izplačilo 363.35—366.35, London, izplačilo 359.10—362.10, ček 356.50—359.50, New York, ček 83.10—84.10, Pariz 377.50—382.50, Praga 242.30—245.30, Sofia 60.50—63.50, Svica 1452.50—1

Henry Murgers

La Bohème.

Prizori iz življenja cigánov.

(Nadaljevanje.)

Carolus je privolil v vse.

Trij prijatelji so kmalu prišli s svojimi ženami.

Rudolf se je pokazal vlnudnega s Carolusom. Schaunard je bil zaupljiv. Marcel je ostal hladen. Carolus pa se je trudil, da bi bil z možimi vesel in ljubeznjiv, z ženskami pa mlačen.

Zvečer pri slovesu je povabil Barbemuche Rudolfa na obed drugi dan. Prosil ga je samo, naj pride opoldne.

Pesnik je sprejel.

»Dobro,« je rekel sam pri sebi, »preiskavo začnem jaz.«

Naslednjega dne ob domenjeni uri se je napotil Rudolf h Carolusu. Barbemuche je res stanoval v jako lepem hotelu na rue Royale in je imel sobo, ki je bila prav komoda. Rudolf se je samo začudil, ko je videl, dasi je bilo pri belem dnevu, zaprte oboknice, spuščene zavese in na mizi dve prižgani sveči. Prosil je Barbemuche-a, naj mu to razjasni.

»Študij je sin skrivnosti in miru,« je odgovoril ta. Sedla sta in se začela razgovarjati. Po enournem razgovoru je Carolus potrpežljivo in z neskončno govorniško spretnostjo znal izgovoriti stavek, ki kljub skromni obliki ni bil nič manj kot

37

poziv na Rudolfa, da mora poslušati delce, ki je bilo sad prečutih noči imenovanega Carolusa.

Rudolf je razumel, da je vjet. Ker je bil vrhu tega radoveden na barvo Barbemuche-evega sloga, se je vlnudno priklonil zagotavljanju, da je vzhlečen, da...

Carolus ni čakal, da bi izgovoril stavek. Tekel je k sobnim vratom, jih zapahnil in zaklenil od znotraj s ključem ter se vrnil k Rudolfu. Nato je vzel zvezčič; ozka oblika in neznatna debelina sta privabili nasmeh zadoščena na pesnikov obraz.

»To je rokopiš vašega dela?« je vprašal.

»Ne,« je odgovoril Carolus, »to je katalog mojih rokopisov, iščem številko onega, ki vam ga bom čital, če mi dovolite... Don Lopez ali Usoda, št. 14. To je v tretjem predalu,« je rekel Carolus in šel odpirat omarico, v kateri je Rudolf z grozo opazil veliko množino rokopisov. Carolus je vzel enega, zaprl omaro in sedel pesniku nasproti.

Rudolf je pogledal na enega izmed štirih zvezkov, iz katerih je sestojalo delo, napisano na formatu, velikem kot vojaško vezbalščice.

»No,« je rekel, »ni napisano v stihih... a se imenuje Don Lapez!«

Carolus je vzel prvi zvezek in začel tako-le čitati:

»Mrzle zimske noči sta dva jezdeca, zavita v gube svojih plaščev na lenih mulah korakala drug poleg drugega na eni izmed poti, ki peljejo čez strašno samotno puščavo v Sierra Morena...«

»Kje sem?« je pomislil Rudolf, potr vsled tega začetka. Carolus je tako čital dalje prvo poglavje, pisano skozinsko v tem slogu.

Rudolf je malomarno poslušal in mislil, kje bi našel sredstvo, da jo popiha.

»Tu je pač okno,« je rekel sam pri sebi; »a poleg tega, da je zaprto, smo v četrtem nadstropju. Oh! Sedaj razumem; prosim vas, ne prizanašajte mi s kritiko!«

Rudolf je mislil, da se spominja, da je slišal drobce deklamatorske filozofije o samomoru, ki jih je govoril imenovani Lopez, junak romana, in je odgovoril na slepo srečo:

»Veličastna postava dona Lopeza je vestno izvršena; spominja vse na Izpoved savojškega viharja; opis mule dona Alvara mi neskončno ugaia; človek bi mislil, da jo je skiciral Géricault. Pokrajina nudi lepe črte; misli pa so seme Jean Jacques Rousseauja, posejano na Lesage-evo polje. Dovolite mi samo eno opazko. Preveč vejic delate in rabite prevečkrat besedo odslej; to je lepa beseda, ki dobro de tuptam, to da barvo, a se je ne sme preveč rabiti.«

Carolus je vzel drugi zvezek in je čital še enkrat naslov D. Lopez ali Usoda.

»Nekoč sem poznal cigarete dona Lopeza,« je rekel Rudolf; »prodajal je cigarete in bayonne-sko čokolado, bil je mogoče sorodnik vašega... Dalje...«

Koncem drugega poglavja je pesnik prekinil Carolusa.

»Ali ne čutite majhno bolečino v grlu?« ga je vprašal.

»Nikakor,« je odgovoril Carolus; »sedaj boste slišali Inésille-ino zgodbo.«

»Sem zelo radoveden... Če pa bi bili utrujeni,« je rekel pesnik, »bi ne bilo treba...«

»III. poglavje,« je z jasnim glasom rekel Carolus.

Rudolf je pazljivo motril Carolusa in zapazil da ima zelo kratak vrat in rdeč obraz. »Se eno upanje imam,« je rekel pesnik, »ko je bil to odkril Kap.«

»Preideva k četrtemu poglavju. Povedati mi boste morali, kaj mislite o ljubezenskem prizoru.« In Carolus je zopet začel čitati.

V trenutku, ko je Carolus pogledal Rudolfa, da bi čital na njegovem obrazu učinek, ki ga napravljala njegov dialog, je zapazil, da pesnik, naslonjen na stol, drži glavo kot človek, ki posluša glasove v daljavi.

»Kaj vam je?« ga je vprašal.

»Tih!« je dejal Rudolf; »ne slišite? Zdi si mi da kriče: gori! Če bi šla gledat?«

Carolus je za trenotek poslušal, a ni nič slišal. »Vse mi je zazvonilo,« je dejal Rudolf »dalje; don Alvar me strašno zanima; to je plemenit mladenič.«

Carolus je začel dalje čitati in je povdarjal z vso zvokostjo svojega glasu ta-le stavek mladega dona Alvara.

»O Inésille, kdor si že, angel ali demon, naj bo tvoja domovina kjerkoli, moje življenje je tvoje in sledi ti bom, naj si bo v nebesa, naj si bo v pekel.«

V tem trenutku je nekdo potrkal na vrata in od zunaj je poklical Carolusa neki glas.

»Moj vratar je,« je rekel in na pol odprl vrata.

Iz astronomije.

»Astronomija je kraljica znanosti,« je

rekel slavni francoski filozof in astronom Flammarion in imel je popolnoma prav, kajti nobena znanost ne obdelava tako ogromnega prostora, kakor astronomija. Proti njej se je oziralo človeštvo v vseh dobah s posebnim spoštovanjem, strahom in pobožnostjo. V zvezdah, ki sijejo na nebu je iskalo skrivnostne znake svoje usode. Iz zvezd so astronomi napovedovali bodočnost, zlo ali srečno usodo. Pa tudi astronomi, ki so tako daleč od astrologov, ne iščejo na nebu samo znamenstvenih dognanj, ampak tudi razrešitve skrivnosti naše bodočnosti, ne sicer bodočnosti poedincev, pač pa bodočnosti vesoljnega človeštva v tisoče in tisoče rodov prihodnosti in bodočnosti same naše matere zemlje. Da tam gori v zvezdah, v onih milijonih drobnih svetlih iskrice, je napisano vse, kar je bilo, kar je in kar bo.

Zvezde so svetovi, prav taki svetovi, kakor je naša zemlja; četudi na nekaterih ni vode, ni zraka, ni toplote, ampak so prekriti, bodisi s samim skalovjem, s peskom, vodo ali ledom, na stvari nič ne spremeni. In ti svetovi so živili žive prav tako kakor vsa druga živa bitja: se rode, vzcvetajo, odcmvetajo, zore in nazadnje umirajo. »Tako trpim, da bi se črni zemlji smilili,« pravimo, kadar nam je posebno hudo. S tem hočemo reči, da bi se nas kmalu usmilila celo zemlja, mrtva zemlja. Zemlja pa ni mrtva, zemlja je živa. Med življenjem in življenjem pa je razlika. Človek živi drugače kakor črv, ta pa zopet drugače kakor drevo in drevo drugače kakor alga ali bakterija. Zato je tudi med življenjem organskih in anorganičnih bitij razlika. Tudi anorganični svetovi žive, njihovo življenje pa je drugačno, kakor življenje nas — ljudi.

Razrešiti skrivnosti življenja svetov je velikkansa, skoro nadčloveška naloga, katero so si postavili že pradedni naši predniki. Iz popolnoma zanesljivih virov vemo, da so se ljudje že pred 10.000 in več leti bavili z astronomijo. Toda nič čudnega ni, če se do danes nismo prilišli pri reševanju te uganke tako daleč, da bi lahko rekli — tako je in ni drugače. Pomislite, kaj bi bilo, če bi si drobna, skoro nevidna bakterija stavila nalogo — proučiti človeka in njegovo skrivnost! V istem oziramo se v neskončno slabšem razmerju pa se nahajamo mi ljudje napram svetovom. Dnevi v življenju svetov so dolgi neskončna stoletja, kulturen človek pa je še tako

mlad, star napram tej primeri komaj nekaj minut. Vendar človeški duh je tako hiter, da preleti v sekundi razdalje, za katere rabi svetloba milijone let. Zato je preletel že toliko razdalj, toliko svetov vsemirja, da je tudi v tem kratkem času svojega kolektivnega življenja odkril in proumel tisoče in tisoče skrivnosti. Res je, da se je mnogokrat tudi vara, toda to nič ne de, kajti storjene napake je kmalu prejel ali slel vedno spoznal. Tudi rojstvo, življenje in smrt svetov je pred tisočletji drugače pojmoval kakor pred sto leti in kakor jih je pojmoval večkrat in jih pojmuje danes. Kako jih bo pojmoval jutri? Kako čez sto, kako čez tisoč let? Kdo ve! Morda jih pravilno sploh nikoli ne bo pojmoval.

Nedavno sem čital zanimivo razpravo o novem pojmovanju, ki je različno od vseh dosedanjih. Teorija je slajna in verjetna, če prav jo je mnogo učenikov prezirljivo zavrglo, češ, njen oče Hórbiger ni poklican astronom. Kakor da bi nepoklicen astronom ne mogel odkriti nekaj novega? Kolikokrat se je že zgodilo, da so laiki odkrili stvari, s katerimi so si trume strokovnjakov belile glavo! Dosedle so trčili astronomi, vsaj po večini, da nastajajo svetovi iz plinov. Razložili so cel proces v nestetih debelih knjigah, dokazovali za to pa vendar niso doprinesli. Vsi njihovi dokazi so: besede, besede, besede: — kakor pravi Hamlet. Hórbiger razaga nastanek, življenje in smrt svetov čisto drugače. Začnimo pri spočetju! V neskončnem vsemirju plava velikkansa goreča masa — solnce, ki je milijon in milijonkrat večje kakor naše. Proti njemu se pomika velik temen svet, večji kakor vsi planeti našega sistema s solncem vred. Svet je mrtev. Obdaja ga ogromna plast ledu, ki meri tisoče kilometrov. Vedno bolj in bolj in vedno hitreje se približuje ogromnemu solncu — in trenutke, en sam trenutek, in mrtev svet pade z vso svojo težino v solnce. Globoko se pogreze v njegove raztopljene mase. V drobju solnca se napravi krog mrtvega sveta trda skorja, pod njo pa se stopi voda, zavre, pare nastanejo, pritisejo ob trdo skorjo in naenkrat, ko skorja ne more več vzdržati, se razleti. Strašna eksplozija pretrese vsemirje. Solnca bruhejo ogromne mase raztopljene materije in se zaženejo kakor izstrelek v prazno neskončnost, premikajo se v premli črti v neznane daljave, proti neznaniemu cilju, vrteč se krog sredine in vsak del še okrog svoje lastne osi. (Taka katastrofa se je v resnici dogodila v Andromedi, Bere-

nici itd.) Kaj se je zgodilo? Nastal je nov solnčni sistem prav tak kakor je naš, h kateremu spada tudi naša zemlja kot tretji planet! Tak je po tej teoriji porod svetov...

Polagoma se sprva neurejena masa nabere v večje skupine; sredina, ki je bila že spočetka najmočnejša, pritegne še bližnje manjše dele in tako nastane solnce, središče sistema, oče družine novih svetov. Drugi oddaljenejši deli materije se zaokrožijo in izpopolnijo ravno tako, kakor središče, solnce, in se porazdelijo kot planeti. Vsi ti novi svetovi so sprva goreči, polagoma se pa ohladi, in sicer najprej manjši, nato pa po vrsti tudi vsi večji. Milijone in milijone let se vrte vsi ti svetovi krog svojega središča, solnca. In se pomikajo le z njim v ravni črti naprej v neskončnost. Pare, ki so jih obdajale, se oddale v zrak, ki jih obkroži in v vodo, ki popada na njihovo površino, kjer prične s pomočjo toplote in zraka svoje počasno, toda velikkansko kemično preobraževanje. V njenih valovih se zapode organske celice, se združujejo in preoblikujejo, dokler ne vzrastejo različne alge, iz katerih se razvijejo potem najrazličnejše rastline, ki preidejo iz vode tudi na suho in preprežejo vse celine, ki si upajo tudi že na suho in nekaterim kopno tako ugaia, da se sploh ne vrnejo več nazaj in postanejo iz bitij s škarkami, bitja s pljuči. Te živali se potem razvijajo dalje, se radi različnih plinov diferencirajo in končno zavzame eno izmed teh plemen vodilno vlogo in se etablira kot — človeštvo. Milijoni in milijoni let pretečejo od prvega zaplodka do tega najvišjega telesnega in duševnega razvoja. Svetovi cvetijo, cveto, zore...

Nato pričenja hiranje, starost. Zrak vhaia v vsemirje, voda zmrzuje v mrazu prostranstva, ledena skorja pokrije vso površino. Življenje zamre. Najprej se to zgodi na manjših, oddaljenejših, potem tudi na večjih, bližnjih solncu. Toda še med tem se dogajajo manjše katastrofe. Vsi planeti, manjši in večji, ki drve krog solnca, so vsled odpora, katerega jim prizadeva eter, ki izpolnjuje vsemirje, prisiljeni polagoma krčiti pot. Njihovi krogi, katere črtajo s svojim letom krog solnca, postajajo vedno manjši in sicer pri manjših planetih hitreje, pri večjih pa počasneje. Tako se zgodi, da se kak manjši planet, ki je prvotno hodil svojo pot za večjim, približa temu tako, da ga ta ujame in se mora potem sukati krog njega kot — mesec ali luna. Ker pa

se tudi ta njegova krožna pot po istem zakonu vedno bolj krči, se mora končno popolnoma združiti z večjim. Z našo zemljo se je združilo že več takih manjših planetov lun in tako se bo nekoč združil tudi naš mesec. Naša zemlja pa ne bo potem vedno ostala brez mesece; dobila bo novega. Ta novi njen mesec bo planet Mars, naš stari dobri znanec. Ker je manjši, kakor naša zemlja, se njegova krožna pot hitreje krči, kakor zemljina in tako se bo nekoč tako skrčila, da ga bo naša zemlja ujela in se bo potem tisočletja moral vrteti krog nje, dokler se tudi on ne bo združil z njo. Toda tudi krožna pot naše zemlje se bo končno tako skrčila, da bo naša dobra mati s prahom naših teles skupaj zletela v — solnce. Tako se bo godilo po vrsti tudi Jupitru, Saturnu, Uranu in Neptunu, ne glede na Merkurja in Venero, ki bosta prva izginila v solncu. In potem? Potem bo solnce, ki pa že davno ne bo več solnce, ampak ugašen, mrtev svet, povečan z materijo vseh današnjih planetov in planetoidov igralo mrtvo, mrzlo in temno dalj svojo neskončno pot o vsemirju, dokler ne bo priplavalo

zopet v bližino kakega ogromnega živega solnca in končalo svoj tek v njegovem drobju, kjer bo povzročilo nov eksplozijo, nov porod novih svetov, novega sistema, ki bodo zopet preživeli vse opisane življenjske faze.

Tako žive svetovi po tej novi teoriji. Ali ni njihovo življenje docela podobno našemu? Mi se rodimo, živimo, umiramo, zato da se rode, žive in umirajo novi ljudje; tudi naša zemlja se je rodila, živi in bo umrla, zato — da se bodo rodili novi svetovi. Vse je minljivo, ne samo na zemlji, ampak tudi v vsemirju in vendar smrti ni! Tudi naš Gregorčič je zrl nekoč v to pretvarjanje in prestavljanje in tudi on je vzkliknil: »A smrti nisem vzrl nikjer?« Toda kje je začetek in konec vseh koncev? Tako vprašujete, tako vprašujem sam, tako so vpraševale milijarde naših prednikov in bodo vpraševale milijarde naših potomcev. To je vprašanje vseh vprašanih, morda edino, ki ne bo iz človeških ust nikdar dobilo odgovora.

»On sam ve to...«

S. s.

Vabilo

na

redni občni zbor
„Oblačilnice za Slovenijo“, r. z. z o. z.
v Ljubljani

ki bo

dne 7. marca 1924 ob šestnajstih v združni pisarni
v Ljubljani, Miklošičeva cesta (palača „Vzajemne posojilnice“).

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1923.
3. Dopolnilne volitve načelstva in nadzorstva.
4. Čitanje revizijskega poročila.
5. Slučajnosti.

Za združno načelstvo:

Dr. J. Mohorič s. r.

A. Prepeluh s. r.

St. 3701/ref. XXII.

Razglas.

Ker je bila v Ljubljani 9. februarja 1924 zopet na enem psu ugotovljena steklina, ukazuje mestni magistrat na podlagi §§ 41. in 42. zakona z dne 6. avgusta 1909, drž. zak. št. 177,

poostren pasji kontumac

in odreja spreminjevalno k razglasu z dne 10. novembra 1923, mag. št. 29339/XXII, naslednje:

1. V področju mesta Ljubljane morajo biti vsi psi neprenehoma na verigi ali pa morajo biti tako zavarovani, da ne morejo ubežati niti poškodovati ne oseb ne živali, oziroma morajo biti zavarovani z nagobčniki, ki zabranjujejo grizenje ter jih voditi na vrvi. Vsi psi morajo imeti pasje znamke.

2. Strogo je prepovedano jemati pse s seboj v javne prostore, kakor tržišče, gostilne in kavarne.

3. Vsakdo mora svojega psa, če je prišel v dotiko s steklino ali stekline sumljivim psom, ali če opazi na njem znake stekline, takoj oddati mestnemu konjaču ali ga tako zavarovati, da ni nevarnosti za okolico. Tudi mora slučaj takoj naznaniti mestnemu magistratu.

4. Psi izpeljati iz kontumačnega okoliša se sme le z dovoljenjem mestnega magistrata.

5. Pse, ki bodo zaloteni proti navedenim odredbam, se bo uničilo, lastnike pa kaznovalo. Za prestopke proti odredbi pod točko 2. se smatra soodgovorne tudi lastnike navedenih prostorov.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 10. februarja 1924.

RAZPRODAJA

vsa
teden vso
zalogo travkov po
tovarniških
cenah,

M. Horvat, Stari trg 21

Ne čakaj spomlad!

Naroči takoj: seme,
sadno drevje, dalije, vrtnice,
sadno, gladiole f. t. d.Veletrnarsko podjetje
„VRT“ DŽAMONJA
IN DRUGOVI, Maribor.

Zahtevaj cenikel!

Zadnje novosti

v filcu in velourju, kakor
tudi moderniziranje na
najnovejše modele pri
poroču tovarna slamnikov in klobukov

Franc Cerar,

d. z o. z.

Domžale.

Podružnica Celje,
Gospodarska ulica št. 4.

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para z davščino vred.

Gmotno slabejšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglaših!

Važno

za žene in neveste! Izdeluje se vsakovrstna salonska garderoba za dame in gospode najmodernejše vsakovrstne toalete po meri. Cene znatno znižane. — Strankam, ki prenosijo blago same, lista potreba. — Brata Brunske, Ljubljana, Zidovska ul. 5.

Smoking

skoraj popolnoma nov, se ugodno prodaja. Naslov pove uprava lista.

Frak, telovnik, črn suknič

skoraj novo, prodam po izvanredno nizki ceni, ker mi je postalo premahljivo. Naslov pove uprava lista.

Najboljših let

izvrstno situiran gospodarski strokovnjak lepe znanosti želi znanja za žemitev najraje iz premožne kmetijske hiše. Ponudbe na upravo lista pod »Veleposelstvo«.

Kupim

večji slovensko-angliški slovar. Pisemne ponudbe na upravo lista pod »Slovare«.

Pozor, gostilničarji!

Prvovrstno dalmatinsko vino tar dalmatinski „REFOŠKO“ priporočljiv za bolnike, nudi po najnižjih cenah veletrgovina z vinom, Brača Antičević, Dolenji Logatec.

Francoska ura

originalna (Stebuhr) ter srebrno jedino orodje za 6 oseb se po ugodni ceni prodaja. — Naslov pove uprava.

Otroka

v starosti čez 1 leto, sprejemem pod ugodnimi pogoji v oskrbo. Naslov v upravi lista.

Mladenč

ki je prišel od vojakov, ter brez lastne krivde izgubil svojo civilno obleko, poleg tega pa tudi nekoliko bolan, zaradi česar se nahaja v bolnici, prosim cenj, čitatelje oz. čitateljice dobrega srca, da mu blagovolijo podariti kako staro obnošeno obleko oziroma čevlje. Dobrotnik oz. dobrotnica bo z otroško hvalečnostjo poplačana. Zlatko Planinc, Videm ob Savi, poštno ležaje.

Čevljarski pomočnik

se sprejme takoj za vsako delo te stroke. Prednost ima kmetič delavec. Hrana in stanovanje ter plača dobra. Franc Maček, čevljar, Dolenji Logatec.

Podnajemnik

v veliko skladišče s pisarno v centru Ljubljane se sprejme. Naslov v upravi lista.

Poslji

svoj naslov in Din 15.— in dobiš poštnine prosto Veliki ročni spisovnik, primeren za obrtnika, trgovca, uradnika, delavca, rokodelca, vojaka in vsako gospodinjico. Vili je m P o ž g a j, knjigovodnica in kartonaža, Kranj.

Kupim

1 Dieselmotor ali benzinmotor HP 8—8 v dobrem stanju. Ponudbo s ceno na naslov, ki se izve pri upravi lista.

Kompanjona-ica

s kapitalom do 25.000 Din, ki se obrestuje mesečno s 60 % se sprejme. Ponudbe pod »Najmo« na upravo lista.

Ni res, da ni mogoče dobiti službe!

Naročite iz Osijake konkurzno in posredovalno glasilo »Fortuna«. Vsaka številka prinaša iz vseh pokrajin dozele okroglo 300 glasov o prostih službenih mestih za moške in ženske v srbskem, hrvaškem, nemškem in ogrskem jeziku. Cena 10 Din, na mesec 35 Din na četrta leta 100 Din.

Naprodaj

hiša s 5 sobami in pritliklami, 2 vrta in 1 oraj zemljišče, gospodarsko poslopje in umetni milin z močno vodo za vsake obrt pripravna z lastno električno napeljavjo. Poizve se pri Franju Smole, Zg. Poljskava št. 15. pri Pragerskem.

Mlado gospodinjico

poroči veletrgovca z lesom, posestnik dveh kmetij in velike žage, popolnoma neodvisen. Slika, natančen opis predpogoj. Ponudbe pod šifro »Premoženje nevažno« na upravo lista.

Mali oglasi imajo uspeh!